

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2020

-1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
-2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
-3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2021

-4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
-5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
-6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

-7 Suunnitelman laatijat
-8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2020

Hyvinvointityö Tyrnävällä- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seuranta ja vastuutahot

Kunnan tehtävänä on asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Tehtävää toteutetaan kunnan kaikissa palveluissa. Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti ja laatia suunnitelma hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §).

Tyrnävällä laaja hyvinvointikertomus on hyväksytty 12.11.2018 kunnan valtuustossa ja vuosittain laaditaan hyvinvointikatsaus. Hyvinvointikertomuksessa huomioidaan eri näkökulmat: ympäristö, kulttuuri, tapahtumat, ehkäisevä päihdetyö ja liikunta. Kunnan hyvinvointityötä ohjaa HYTE- työryhmä ja suunnittelun apuna on käytössä HYTE-vuosikello. Hyvinvointikertomuksen ja -katsauksen laatimisesta vastaa Tyrnävällä sivistys- ja hyvinvointijohtaja yhdessä sosiaali- ja terveysjohtajan kanssa. Valmisteluprosessissa on mukana kunnan HYTE- työryhmä (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen), jossa on kunnan viranhaltijoiden lisäksi edustajia sidosryhmistä ja luottamushenkilöistä. Hytetyöryhmässä on edustajat seurakunnasta, 4H- yhdistyksestä, Tyrnävän yrittäjästä ja Tyrnävän Rauhanyhdistyksestä. Ehkäisevän päihdetyön ryhmä, Lape- työryhmä, nuorisovaltuusto, vammais- ja vanhusneuvostot, arviointityöryhmä sekä oppilashuollon yhteisöllinen ryhmä ovat tuottaneet hyvinvointikertomukseen liittyvää aineistoa. Kunnan johtoryhmä hyväksyy hyvinvointikertomuksen ja - katsauksen ennen sivistys- ja hyvinvointilautakunnan ja sosiaali- ja terveyslautakunnan käsittelyä. Lautakunnista hyvinvointikertomus ja - katsaus siirtyy kunnanhallituksen ja kunnan valtuuston käsittelyyn. Tyrnävän kunnan laaja hyvinvointikertomus sisältää eri ikäryhmien hyvinvointiin liittyvät katsaukset, arvion toteutuneista hyvinvoinnin edistämistoimenpiteistä ja suunnitelman hyvinvoinnin edistämisestä. Seuraava laaja hyvinvointikertomus laaditaan seuraavan valtuustokauden 2021 alkaessa, vuosittaiset raportit laaditaan kesä-elokuussa, jotta niitä voidaan hyödyntää talousarviovalmistelussa ja seuraavan vuoden toiminnan suunnittelussa. Hyvinvointia arvioidaan pääasiassa indikaattoritiedon avulla, jotka päivittyvät noin kahden vuoden välein. Tässä vuosikatsauksessa arvioidaan vuoden 2019-2020 (1.8.saakka) tehtyjä hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä ja tarkennetaan 2020 loppuvuoden ja 2021 vuoden hyvinvointisuunnitelmia. Myös lakiin perustuva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lastensuojelulaki 12 §) valmistuu käsikädessä tämän vuosiraportin kanssa. Kunnan on myös laadittava kotouttamisohjelma (kotouttamislaki 32 §), joka hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Tyrnävän kotouttamissuunnitelma on voimassa 1.1.2021 alkaen.

Tyrnävän kunnassa on laadittu iäkkäiden palveluiden suunnitelma vuosille 2016-2020 (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012). Suunnitelma noudattaa vanhuspalvelulain asettamia velvoitteita sekä laatusuosituksia. Suunnitelma tulee päivittää vuodesta 2021 alkaen.

Pohjois-Pohjanmaan hyte-yhteistyö jatkuu vahvana ja uuden toimintamallin mukaisesti vuosittain tammi-helmikuussa maakuntaliiton koollekutsumana järjestetään kuntien talous- ja toimintasuunnittelua tukeva hyvinvoinnin tilannekuvaseminaari yhdessä sivistys- ja sotejohtajien verkostojen kanssa. Seuraavat isot kokonaisuuksien alueellamme tulevat olemaan tulevaisuuden sote-keskus -hanke sekä sen rinnalla rakenneuudistus -hanke. Lisäksi uuden maakuntaohjelman valmistelu liittyy erottamattomasti COVID-19 -kriisin jälleenrakennuksen suunnitteluun. Tyrnävällä perheitä tuettiin epidemian aikana eri tavoin esimerkiksi järjestämällä tukea sivistys- ja hyvinvointi osaston ja sosiaalipalveluiden yhteistyönä (SISOTE-malli) etäopetuksessa oleville lapsille ja nuorille. Valtion erityisavustusta koronaepidemian vaikutuksien tasapainottamiseen myönnettiin varhaiskasvatukseen 25550€ sekä esi- ja perusopetukseen 130150€.

Hyvinvointiin liittyvät asiat ovat Tyrnävällä säännöllisesti esillä sekä lautakuntien, kunnanhallituksen, kunnan valtuuston ja kunnan johtoryhmän kokouksissa. Hallintorajoja ylittävää hyvinvointia edistävää työtä ja uusia tapoja tuottaa hyvinvointia kuntalaisille on yhdessä päätetty lisätä ja tuoda myös kunnan viestinnässä aktiivisesti esille. Hyvinvointia Tyrnävällä tuottavat lukuisat järjestöt ja yritykset yhteistyössä kunnan toimijoiden kanssa. Hyte-työryhmän pöytäkirjat ovat luettavissa kunnan verkkosivuilta: <https://www.tyrnava.fi/fi/Palvelut/Hyvinvointi>

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Tyrnävän kunnan laajassa hyvinvointikertomuksessa (12.11.2018) ja hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa (11.11.2019) on kuntalaisten hyvinvointia arvioitu indikaattoritietojen (THL, Sotkanet jne.) avulla. Valittuja indikaattoreita oli noin 80. Keskeisiä seurattavia indikaattoreita ovat koettu fyysinen, psyykinen ja henkinen terveys eri ikäryhmissä, koulupudokkaiden määrä, nettomuutto kuntaan, yritysten määrä ja työllisyysaste. Indikaattoritiedot päivittyvät hitaasti, noin kahden vuoden välein. Tässä hyvinvointikatsauksessa on huomioitu ne indikaattoritiedot, jotka ovat päivittyneet laajan hyvinvointikertomuksen ja vuosiraportin 2019 julkaisun jälkeen. Muita hyvinvoinnin mittareita tässä vuosiraportissa ovat kouluterveyskysely 2019, tilastokeskuksen tilastot ja yksiköiden omat seurantalastot (esimerkiksi jatko-opintoihin sijoittuminen).

Tyrnävän kunnan aluekehitys/väestö

Tyrnävän kunnan väkiluku on 6637 (Sotkanet, 2019), joten laskua vuodesta 2018 (väkiluku 6758) on tapahtunut -1,79 prosenttia. Vuosien 2017 - 2018 välisenä aikana väestön kehitys oli hiuksen verran plussalla (0,42%:ia). 0 - 6 vuotiaiden osuus väestöstä on jatkanut laskuaan edelleen vuodesta 2018 vuoteen 2019. Tyrnävällä muutosta on tapahtunut tarkastelujaksolla -6,62 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla -5,88 prosenttia. Trendi on ollut samankaltainen jo vuodesta 2013 myös valtakunnallisesti. Tyrnävällä syntyneiden enemmistö oli nousussa vielä vuosien 2017 ja 2018 välillä (+15,63%) , mutta vuosien 2018 - 2019 välillä suunta on lähtenyt alaspäin (-27,03%) ja on nyt Pohjois-Pohjanmaan suunnan mukainen. Syntyneiden enemmistö tarkoittaa elävänä syntyneiden ja kuolleiden erotusta. 7-15 vuotiaiden % osuus väestöstä on noussut hiukan vuosien 2018-2019 välisenä aikana. Vuonna 2018 17-15 vuotiaita oli 19,70 prosenttia väestöstä ja vuonna 2019 20,70. 16-24 vuotiaiden osuus on puolestaan laskenut hiukan muutosprosentin ollessa -8,51. 25-64 vuotiaiden osuus on noussut vuosien 2018 - 2019 aikana 0,45%:ia, 65-74 vuotiaiden 5,48%:ia ja 75-84-vuotiaiden osuus 5,26%:ia. Pitkän aikavälin trendi on ollut, että Tyrnävän väestö ikääntyy tasaista tahtia. Tulevina vuosina iäkkäiden palveluita tarvitsevien määrää tulee kasvamaan huomattavasti ja etenkin kotihoidon tarve lisääntyy. Kansallinen tavoite on, että iäkkäät ihmiset voivat asua kotona mahdollisimman pitkään ja saada sinne tarvitsemansa palvelut.

Demografinen huoltosuhde on jatkanut vahvistumistaan. Vuonna 2018 se oli 80 ja vuonna 2019 80,8. Demografinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiaasta ja 65-vuotia täyttäneestä on sataa 15 - 64-vuotiaasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on. Vuosien 2018 - 2019 välisenä aikana yksinhuoltajaperheiden lukumäärä on kasvanut hiukan ja puolestaan lapsiperheiden lukumäärä on vähentynyt. Valtakunnallisella tasolla yksinhuoltajaperheiden lukumäärä on kuitenkin huomattavasti pienempi kuin muualla maassa sekä lapsiperheitä on edelleen todella paljon. Naapurikunnista vain Liminka menee edelle tässä kehityksessä. Tyrnävällä yksinhuoltajaperheitä oli vuonna 2019 12,9 prosenttia, kun koko maan vastaava luku oli 22,90. Lapsiperheiden osuus kaikista perheistä oli vastaavana aikana Tyrnävällä 52,4%:ia ja koko maassa 38%:ia.

Talous

Tyrnävällä monet alijäämäiset vuodet (2016-2018) saatiin vihdoin plussan puolelle vuoden 2019 aikana, mutta on selvää, että kevään 2020 koronaepidemiolla on kauaskantoiset seuraukset kuntatalouteen. Lisäksi jo ennen koronaa kuntien menojen arvioitiin kasvavan tulevina vuosina 3-4 prosentin tahtia.

Koronaepidemian aikana päiväkodeissa oli lapsia normaalia vähemmän, joten toimintatuottojakin tuli niukasti. Valtion osuudet ovat nousseet kuitenkin merkittävästi vuoden 2020 aikana korvaamaan verotulojen menetystä ja kulujen kasvua. Vuosikate on noussut reilusti positiiviseksi vuosien 2019 - 2020 välisenä aikana ja näin ollen vuosikate riittää kattamaan poistot. Lainakanta ja suhteellinen velkaantuneisuus ovat laskeneet.

Elinvoima

Työttömyysaste on ollut alhainen helmikuuhun 2020 asti, mutta koronan vuoksi työttömyysaste lähti nousuun maalis-huhtikuun aikana. Helmikuussa 2020 työttömyysaste oli 7,4%:ia ja huhtikuussa 12,6%:ia. Pohjois-Pohjanmaalla työttömyysaste oli kesäkuussa 2020 16,2%:ia mikä on 5,4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. Majoitus- ja ravitsemusalalla on ollut eniten työntekijöitä lomautusuhan alla. Kaupan alalla (tukku- ja vähittäiskauppa), teollisuudessa, kiinteistö- ja maisemanhoidossa, terveyspalveluissa, arkkitehti- ja insinööripalveluissa sekä kuljetus-, liikennepalvelujen ja varastoinnin aloilla on ollut erittäin paljon yt-neuvotteluja (TEM, 2020.) Kunnan työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut ovat luonnollisesti nousseet huomattavasti lisääntyneen työttömyyden vuoksi.

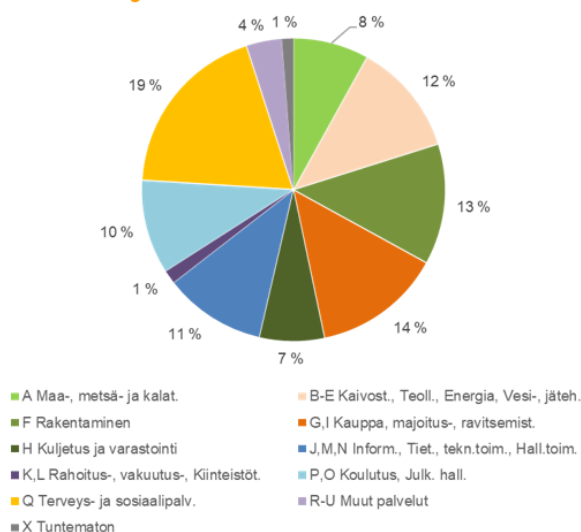
Tyrnävän kunta on mukana työllisyyden kuntakokeilussa, jossa käytännön asiakastyö alkaa 1.1.2021 ja päättyy 30.6.2023. Kokeiluihin siirtyvät kokeilualueilla ne työttömät, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat ja kaikki maahanmuuttajat, jotka ovat joko työttömänä tai työvoimapoluissa hanke-alueiden TE-toimistoissa. Kokeilussa kokeilukunta vastaa näiden asiakasryhmien julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palveluiden) tarjoamisesta. Työllisyyskokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilujen tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet. Kokeiluja seurataan jatkuvan tilastoseurannan ja erillisen tutkimusperusteisen vaikuttavuusarvioinnin avulla. Hallitus linjaa työvoimapolitiikan pysyvästä palvelurakenteesta hallituskauden aikana.

Työllisyyden kehitys Tyrnävällä:

	2019					2020				
	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	maalis	huhti	touko	kesä	heinä
työvoima	2 806	2 806	2 806	2 806	2 806	2 806	2 826	2 826	2 826	2 826
työttömyysaste	7,5	7,2	7,1	8,3	8,6	8,6	12,6	12,8	13,4	12,3
työnhakijat yhteensä	210	201	200	233	240	241	357	361	378	349
alle 20-vuotiaat	8	8	9	12	8	6	11	11	16	10
alle 25-vuotiaat	25	25	24	26	20	28	36	32	37	31
yli 50-vuotiaat	79	71	68	71	72	81	113	108	107	111
yli vuoden työttömänä	38	40	43	43	44	37	42	44	46	52

Vaikka viimeisen viiden vuoden aikana kunnassa olevien työpaikkojen määrä on ollut laskussa, niin kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärän pitkäaikainen trendi on ollut kasvava. Tavoitteena on tarjota hyvät kasvuolosuhteet työpaikkojen lukumäärän lisääntymiselle. Kunnan suurin työllistävä toimiala on terveys- ja sosiaalipalvelut.

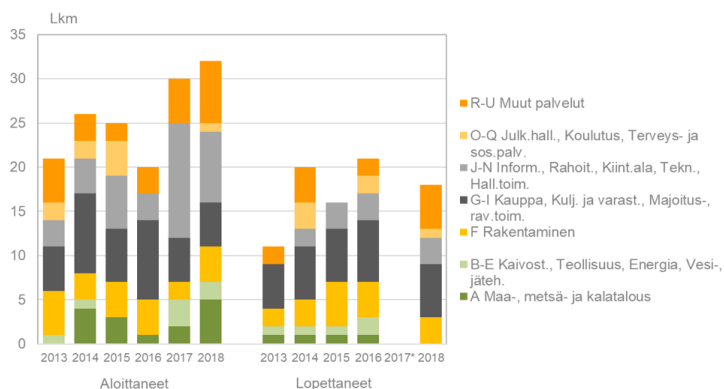
Työllisten osuus toimialoittain Tyrnävällä 2017

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäynti, SeutuNet
© BUSINESSOULU 2011, WWW.BUSINESSOULU.COM
WWW.OUKA.FI/SEUTU

Aloittaneita yrityksiä (2018) on ollut Tyrnävällä enemmän kuin lopettaneita. Tarkasteltaessa kuutta viimeistä tilastovuotta kunnassa on aloittanut enemmän yrityksiä kuin lopettanut. Vuosi 2016 oli kuitenkin poikkeus ja silloin lopettaneita yrityksiä oli hieman enemmän.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset Tyrnävällä 2013–2018

* Lopettaneiden tietoa ei ole julkistettu vuodelle 2017
Lähde: Tilastokeskus/Yritykset, SeutuNet
© BUSINESSOULU 2011, WWW.BUSINESSOULU.COM
WWW.OUKA.FI/SEUTU

Gini-kerroin kuvaa alueellista tulonjakoa. Gini-kerroin on yksi yleisimmistä tuloerojen mittareista. Gini-kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja yhden välillä. Gini-kertoimen arvot esitetään usein myös sadalla kerrottuna, jolloin kertoimen maksimiarvo on 100. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on. Tyrnävä sijoittuu koko maan keskiarvoa paremmalle tasolle ginikertoimen ollessa 22,6 ja koko maassa 28,1. Arvolla nolla tulot olisivat jakautuneet tasaisesti kaikkien alueen asukkaiden kesken.

Koulutus

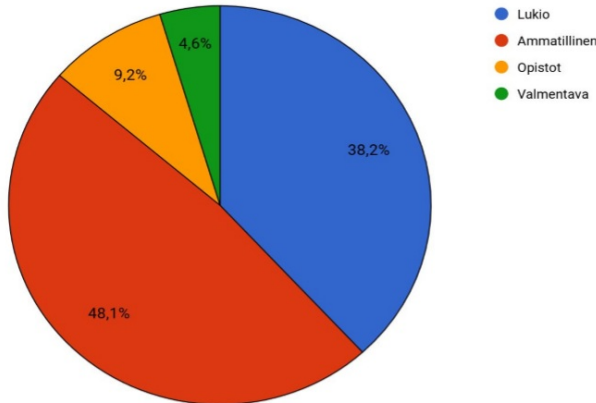
Yksi Tyrnävän kunnan strategisista valinnoista on luoda mahdollisuus elinikäiselle oppimiselle. Kunnan asukkaiden koulutustaso onkin kasvanut tasaisesti viime vuosien aikana. Kasvua on tapahtunut kaikissa oppiasteissa. Koulutustasomittain ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Vuonna 2017 Tyrnävän kunnan koulutustasomittain on ollut 340 ja vuonna 2018 342,36. Pohjois-Pohjanmaalla koulutustasomittain oli vuonna 2018 377,20 ja koko maassa 357,20.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden prosenttiosuus vastaavan ikäisestä väestöstä nuosi hieman vuosien 2017 - 2018 välillä

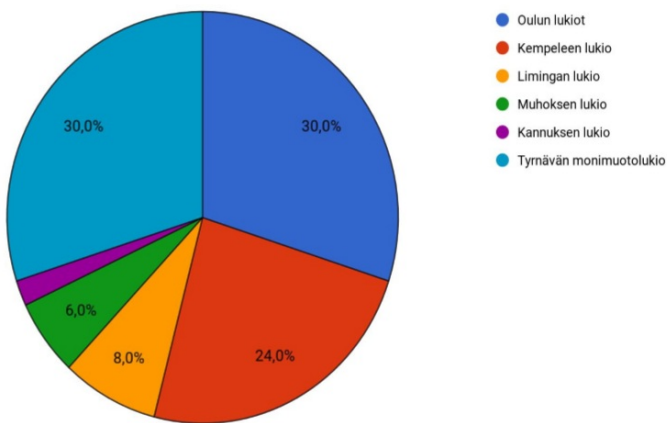
muutosprosentin ollessa 35,71. Se on edelleen kuitenkin parempi kuin Pohjois-Pohjanmaalla ja valtakunnassa keskimäärin. Tyrnävällä koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden prosenttiosuus vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut vuonna 2018 5,7. Vastaava luku Pohjois-Pohjanmaalla on 7,20 ja koko maassa 7,90.

Koulupudokkaita ei ollut vuonna 2020 yhtään (kevään 2020 oppilaita yhteensä 132). Kaikki eivät päässeet haluamalleen alalle, mutta heitä on kesällä ja elokuun aikana jatko-ohjattu. Kaikki ovat sijoittuneet jonnekin. Koska kaikki eivät päässeet mieleisille aloille, niin keskeyttämisen riski on olemassa.

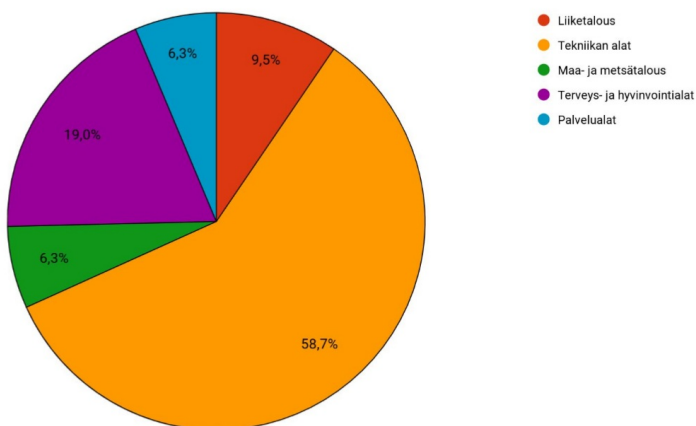
Sijoittuminen jatko-opintoihin %

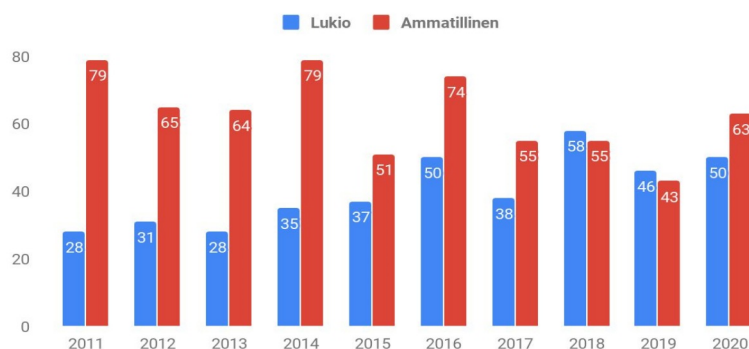
Sijoittuminen lukioihin %

Sijoittuminen ammatilliseen koulutukseen aloittain %

Sijoittuminen lukion ja ammatillisen koulutuksen välillä 2011-2020 lkm

Koronaepidemian aikana kouluissa koettiin aikamoinen digiloikka, kun opetus siirtyi etäopetukseen. Myös lasten ja nuorten tuen tarve kasvoi etenkin niillä lapsilla ja nuorilla, jotka muutenkin tarvitsevat erityistä tukea opiskeluun. Tässä SISOTE-yhteistyön merkitys korostui entisestään.

Hyvinvointi eri ikäryhmissä

THL:n sairastavuusindeksin tiedot eivät ole päivittyneet edellisen vuosiraportin 2019 kirjoittamisen jälkeen (tiedot ovat vuodelta 2016) ja Kelan ikävakoidun sairastavuusindeksi tiedot ovat myös vanhahkoja (2017). Alla on kuvattuna hyvinvointia ja terveyttä kuvaavia indikaattoreita eri elämänvaiheittain.

Lapset ja nuoret

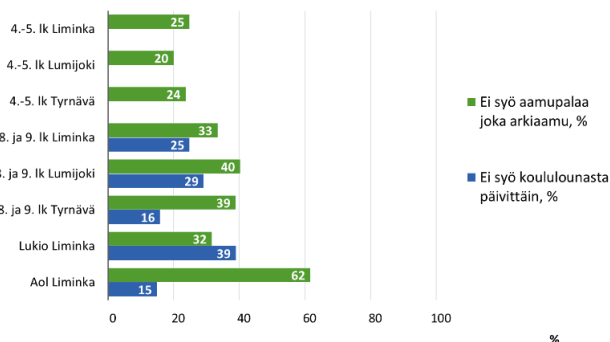
Lapsien pienituloisuusaste (2018) on Tyrnävällä korkeampi (18%) kuin Pohjois-Pohjanmaalla (14,60%) ja koko maassa keskimäärin (12,20). Vuosien 2017 - 2018 aikana muutosta on tullut 7,78%:ia. Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista. Toimentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuus koko väestöstä on kääntynyt laskuun vuosien 2017 - 2018 välisenä aikana. Vuonna 2018 toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuus koko väestöstä oli 5,6 ja vuonna 2019 4,9. Vastaavat luvut Pohjois-Pohjanmaalla olivat 8,70 ja 8,30 ja valtakunnallisesti 11 ja 10,60.

Koulukiusaaminen on vähentynyt Tyrnävällä huomattavasti 8. ja 9.luokkalaisten keskuudessa. Vuosien 2017 kouluterveyskyselyyn vastanneista 8. ja 9.luokkalaisista koulukiusaamista koki 4,2%:ia, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 1,4%:ia. Muutosprosentti on huikeat -66,67. Toisaalta huolestuttava trendi on se, että vuonna 2017 8. ja 9.luokkalaisista nuorista 6,1%:ia koki, että heillä ei ole yhtään läheistä ystävää. Vuonna 2019 vastaava luku oli jopa 11,1%:ia. Muutosprosentti on näin ollen 81,97%:ia. Naapurikunnissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja koko maassa luku on huomattavasti pienempi. Siitäkin huolimatta yksinäisyyden tunne on kuitenkin lähtenyt laskuun vuosien 2017 - 2018 aikana. Vuonna 2017 yksinäisyyttä on kokenut 13,9%:ia 8. ja 9.luokkalaisista, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 10,5%:ia. Yksinäisyys ja ystävien puute ovat asioita, joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota tulevaisuudessa. Tyrnävällä ala- ja yläkouluissa on käytössä Kiva-koulu toiminta kiusaamistapausten käsittelyssä, jossa keskitytään ryhmäytymiseen, kiusaamisen taustoihin, tunnistamiseen ja puuttumiseen.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu kevään ja syksyn 2020 aikana. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteiksi nousivat etenkin:

- Tyttöjen kokemus keskinäinen tai huono terveydentila
- Nuorten yksinäisyys
- Nuuskan käyttö
- Kannabiksen helppo saatavuus
- Henkinen ja fyysinen väkivalta
- Seksuaalinen häirintä

Lisäksi huomiota herätti se, kuinka moni lapsi ja nuori jättää aamupalan ja koululounaan syömättä.

Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2019

Hyvinvointia edistäviksi asioiksi nousivat etenkin seuraavat:

- Tyrnäväläisistä perusopetuksen 4. ja 5.luokkalaisten tytöistä 49,3%:ia ja pojista 52,5%:ia liikkuu vähintään tunnin päivässä, kun vastaavat luvut valtakunnallisesti ovat 36,45%:ia ja 42,6%:ia.
- 8. ja 9.luokkalaisten tytöistä 13,8%:ia ja pojista 9,6%:ia liikkuu vähintään tunnin päivässä, kun vastaavat luvut valtakunnallisesti ovat 9,7%:ia ja 11,6%:ia.

- 91,9%:ia tyrnäväläisistä 8. ja 9.luokkalaista kokee, että he ovat saaneet tukea ja apua hyvinvointiin kouluterveydenhoitajalta. Luku on parempi kuin koko maassa keskimäärin (88,8%).
- 84,6%:ia nuorista kokee, että he ovat saaneet tukea ja apua koululääkäriltä lukuvuoden aikana. Pohjois-Pohjanmaalla vastaava luku on 85,9 ja koko maassa 82,4. Koulupsykologin ja koulukuraattorin avusta ja tuesta ei ollut tilastoja saatavilla Tyrnävältä.

Nuorisovaltuusto (NuVa)

Tyrnävällä toimii erittäin aktiivinen nuorisovaltuusto, joka pyrkii edistämään nuorten asioita Tyrnävällä. NuVan kautta jokainen nuori voi saada omia ajatuksiaan ja ideoitaan kuuluville. Nuorisovaltuusto vaikuttaa kunnassa omilla tavoillaan, joita ovat mm. aloitteiden tekeminen, kannanottojen ja lausuntojen antaminen sekä suorat yhteydet kuntapäätäjiin.

Tyrnävän nuorisovaltuustosta on nimetty edustajat myös maakunnalliseen nuorisovaltuustoon. Pohjois-Pohjanmaan nuorisovaltuustosta tulee nuoria koskevien asioiden vaikuttamistoimielin. Tavoitteena on edustaa nuoria maakunnan suunnittelussa ja kehittämisessä sekä tuoda nuorten ajatuksia maakunnan toimielinten käsittelyyn ilman puoluepoliittisia tai uskonnollisia sidonnaisuuksia.

Tällä kaudella nuorisovaltuusto on tehnyt mm. nuorille kyselyn, johon voi käydä kirjottamassa oikeastaan mitä vaan (mitä nuoret haluaisi lisää, mikä taas on hyvin jne). Nuvalaiset ovat keskustelleet ja vieneet asioita eteenpäin esimerkiksi nuorten työllistymismahdollisuuksista ja kesätyöseteleistä. Nuva pääsi myös valitsemaan vuoden tyrnäväläisen nuoren sekä heiltä on päässyt edustajia mukaan erilaisiin työryhmiin. Nuva oli myös kommentoimassa uutta kuntastrategiaa. Kunnan hyte-ryhmään kuuluu myös kaksi aktiivista nuvalaista.

Lisäksi Nuva on suunnitellut myös yhteistyötä etsivä nuorisotyöntekijän kanssa kahvien merkeissä Kuulammelle. Tätä kautta edistettäisiin myös NuVan näkyvyyttä. Nuva on pyrkinyt näkymään ja olemaan aktiivinen sosiaalisen median puolella. Nuva on ollut myös mukana toteuttamassa tapahtumia (jouulun avaus ja peruuntunut taiteiden yö) ja suunnittelemassa myös omia tapahtumia (säihlyturnaus).

Työikäiset

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuus /1000 vastaavan ikäistä henkilöä kohti on jatkanut kasvuaan myös vuosien 2018 ja 2019 välisenä aikana. Vuonna 2018 luku oli 28,30 ja vuonna 2019 36,4. Muutosprosentti on näin ollen 28,62. Ilmiö on samansuuntainen niin lähikunnissa, Pohjois-Pohjanmaalla kuin valtakunnallisestikin. Erittäin huolestuttavaa on se, että kasvava joukko työntekijöitä keskeyttää työuransa ja päätyy työkyvyttömyyseläkkeelle mielenterveyden häiriöiden takia. Vuonna 2018 masennuksen vuoksi jäi lähes tuhat kunta-alan työntekijää työkyvyttömyyseläkkeelle (Keva, 2020.) Työkyvyttömyyseläkettä vuoden 2019 lopussa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä on puolestaan pysynyt lähes samana.

Ikäihmiset

Ikäihmisten hyvinvointia kuvaavissa indikaattoreissa muutokset ovat hyvin pieniä määrällisesti. Täyttä kansaneläkettä saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut vuonna 2018 1,9 ja vuonna 2019 1,7 muutosprosentin ollessa -10,53. Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut vuonna 2017 85,6 ja vuonna 2018 88,2 muutosprosentin ollessa 3,04. Yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä oli vuonna 2018 44,8 ja vuonna 2019 43.

Tyrnävällä on ollut jo pitkään kumppanuussopimus 4H:n kanssa liittyen kodinhoitopalvelujen tarjoamiseen. 65 vuotta täyttäneet kuntalaiset voivat ostaa kotihoitopalveluita 4H:lta edullisemmin kuin vastaavat nuoremmat asukkaat.

Tyrnävällä toimii aktiivinen vanhusneuvosto, johon kuuluu kunnan luottamushenkilöitä, järjestötoimijoita ja kunnan edustaja. Vanhusneuvosto kokoontuu keskimäärin 2-3 kertaa vuoden aikana. Lisäksi yhteisiä kokouksia vammaisneuvoston kanssa pidetään n. 1-2 kertaa vuoden aikana.

Vanhusneuvosto on vanhuspalvelulakiin (laki 980/2012 ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista) perustuva toimielin. Neuvoston toiminnan lähtökohtana on, että ikääntyvää ihmistä arvostetaan ja että hänen elämäkokemuksensa ja asiantuntemuksensa nähdään yhteiskunnallisena voimavarana. Vanhusneuvoston tehtävänä on edistää kunnassa arvokkaan vanhuuden toteutumista (riittävästi laadukkaita ja saatavilla olevia palveluita). Jokaisella ikääntyneellä tulee olla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon ja palveluiden suunnitteluun. Vanhusneuvosto voi vaikuttaa ympäristön suunnitteluun ja toteutukseen.

Vanhusneuvosto ja eri toimijoiden sujuvaan yhteistyöhön ja tiedonkulkuun panostaminen on oleellista vaikuttamistyön onnistumiseksi. Lisäksi pysyvien käytänteiden ja yhteistyötapojen luominen ja niistä sopiminen on merkityksellistä. Niiden avulla on helppo pitää yllä säännöllistä ja saumatonta yhteydenpitoa. Vanhusneuvosto voi tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja ikäihmisiä koskeissa kysymyksissä. Vanhusneuvoston kokousmuistiot löytyvät kunnan [verkkosivuilta](#).

Aktiivinen vammaisneuvosto

Vammaisneuvoston tehtävänä on edistää viranomaisten, vammaisten henkilöiden ja vammaisjärjestöjen välistä yhteistoimintaa, seurata vammaisten henkilöiden tarpeiden, palveluiden ja tukitoimien kehitystä kunnan alueella sekä edistää vammaisten tasavertaista osallistumista yhteiskunnan eri toimintoihin tavoitteena vammaisten hyvinvoinnin edistäminen. Vammaisneuvoston tulee antaa vuosittain oma arvionsa vammaistenhuollon tilasta kunnassa ja tehdä talous- ja toimintasuunnitelmaan esityksensä toimialansa kehittämistarpeista. Kunnan toimielinten tulee talous- ja toimintasuunnitelmaa laatimallaan kuulla vammaisneuvostoa. Vammaisneuvoston asiantuntemusta tulee käyttää hyväksi kunnan toimintoja suunniteltaessa ja kehitettäessä. Tyrnävällä vammaisneuvostoon kuuluu kunnan luottamushenkilöitä, järjestötoimijoita sekä kunnan vammaispalvelujen sosiaaliohjaaja. Vammaisneuvosto kokoontuu keskimäärin 4-5 kertaa vuoden aikana.

Turvallisuus kaikissa ikäryhmissä

Tyrnävän visio on olla turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle. Kunnan toiminnoissa nostetaan turvallinen elinympäristö vetovoimatekijänä osaksi tavoiteasetantaa ja toiminnan suunnittelua. Kunnan turvallisuussuunnitelmat pidetään ajan tasalla ja käydään läpi vuosittain.

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta kohden ovat vähentyneet edelleen Tyrnävällä myös vuosien 2018 ja 2019 aikana. Omaisuusrikoksia oli vuonna 2018 10,20 ja vuonna 2019 9,9. Pohjois-Pohjanmaalla omaisuusrikoksia / 1000 asukasta kohden oli vuonna 2018 31,90 ja vuonna 2019 34,60. Vastaavat luvut valtakunnallisesti olivat 37,50 ja 39,10. Poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuuden tuhatta asukasta kohti ovat vähentyneet vuosien 2018 ja 2019 välisenä aikana. Vuonna 2018 luku oli 2,8 ja vuonna 2019 2,3 muutosprosentin ollessa -17,86.

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset tuhatta asukasta kohti ovat nousseet vuosien 2018 ja 2019 välisenä aikana 233,33%:ia, mutta luvut ovat määrällisesti pieniä. Vuonna 2018 luku on ollut 0,6 ja vuonna 2019 2.

Tieliikenneonnettomuudet Tyrnävän kunnan alueella 2018-2019

Lähde: Tilastokeskus/poliisin tilastot

	2018	2019
Henkilövahinko-onnettomuudet	6	8
Onnettomuuksissa kuolleet	1	0
Onnettomuuksissa loukkaantuneet	6	11
Henkilövahingot yhteensä	7	11
Omaisuuksivahinko-onnettomuudet	11	8
Kaikki onnettomuudet yhteensä	17	16

Tyrnävän kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä

Tyrnävän kunnan liikenneturvallisuustyötä koordinoidaan ja edistetään poikkihallinnollisessa liikenneturvallisuustyöryhmässä. Työryhmän toiminta on ennen kaikkea koordinoivaa; konkreettisten toimien suunnittelua, tehtävien jakamista edelleen yksiköihin ja sidosryhmiin, liikenneturvallisuuteen liittyvää viestintää, liikenneturvallisuustilanteen seurantaa jne. Työryhmän toiminnassa painopiste on liikennekasvatuksessa ja viestinnässä, mutta myös liikenneympäristöön liittyviä turvallisuuskysymyksiä käsitellään. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistäminen on keskeinen osa liikenneturvallisuustyötä ja kuuluu siten työryhmän toimintakenttään

Tyrnävän liikenneturvallisuustyöryhmä koostuu kuudesta kunnan viranhaltijasta ja kuudesta sidosryhmäedustajasta (liikenneturva, ELY-keskus, YIT, poliisi, pelastuslaitos). Loppuvuodesta 2019 järjestettiin liikenneturvallisuustoimintaa mm.

- 8.-9.9. Suojatiepäivystys koulujen alkaessa (kunta, MLL, seurakunta jne.)
- 23.9. Liikenneturvallisuustyöryhmän kokous
- 25.9. Koululaiskuljettajailta (Liikenneturva paikalla)
- Pelastuslaitos mukana Perunamarkkinoilla, tapahtumaan toteutettiin myös heijastinpuu
- Tulitko ajatelleeksi jääskrafoja jaettiin syksyn vanhempainilloissa (aluksi 100 kpl)
- Tulitko ajatelleeksi julisteita jaettiin alakouluille, päiväkodeille, neuvolaan jne. (n. 20 kpl)
- Heijastinteema esillä Vanhustenviikolla
- 23.11. Päivä paloasemalla -tapahtuma

Vuoden 2020 painotukset ja toimenpiteiden ideointi (liikennekasvatus ja viestintä):

- Lapsi turvallisesti autossa
- Nuorten liikenneturvallisuus
- Turvallisesti mopolla (moottorikelkalla ym.)
- Päihteet ja liikenne
- Saattoliikenteen ongelmat (koulut, päiväkodit)
- Pyöräilyn turvallisuus (kaikki ikäryhmät)
- Raskas liikenne koulujen lähistöllä (kouluremontit, muut rakennushankkeet)
- Ikäihmisten turvallinen liikkuminen (ajoterveys, Liikenneluotsit)
- Huoltajien vastuu turvallisessa liikkumisessa → Tulitko ajatelleeksi -kampanja
- Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen

Koronatilanteen vuoksi osa v. 2020 tapahtumista on siirtynyt tai peruuntunut

TALOUS JA ELINVOIMA

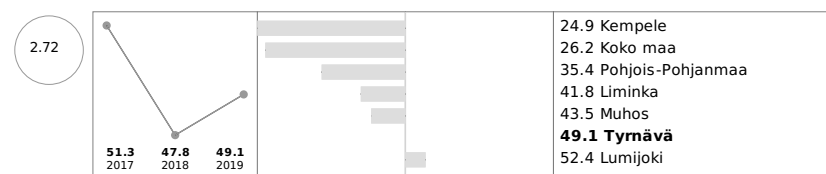
Talous

Tulot

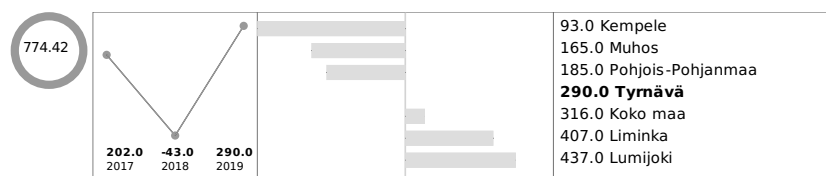
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

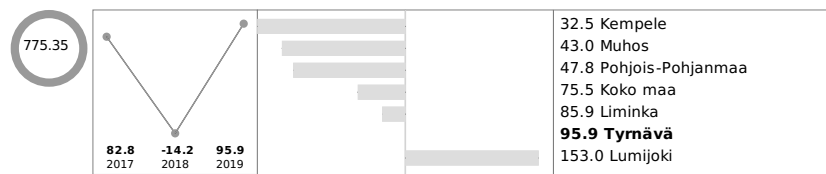
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

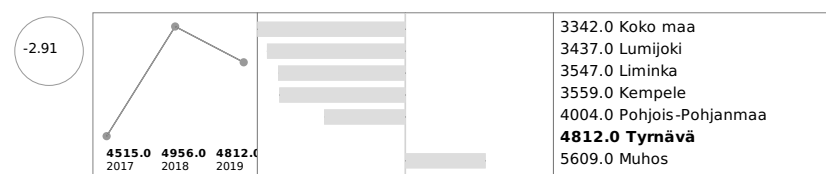
Vuosikate, euroa / asukas

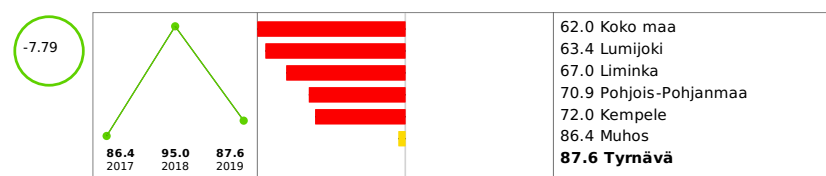
Vuosikate, % poistoista

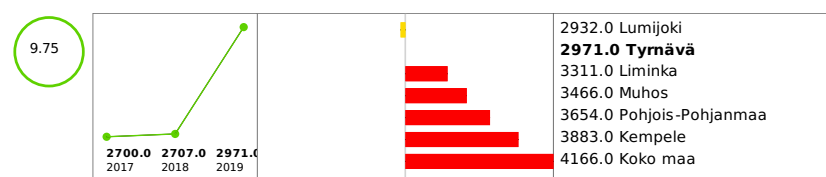
Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

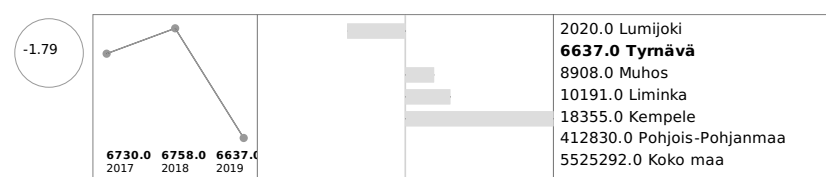
Verotulot, euroa / asukas

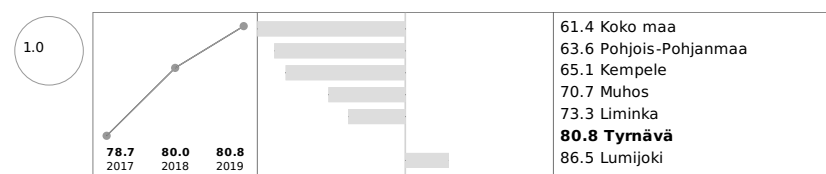
Elinvoima

Väestö

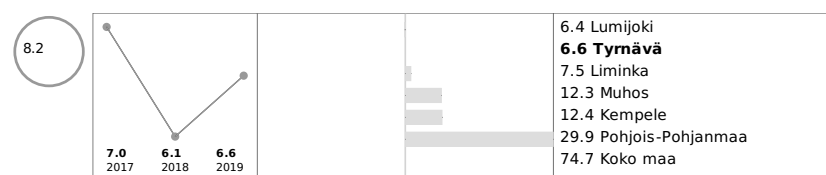
Väestö 31.12.

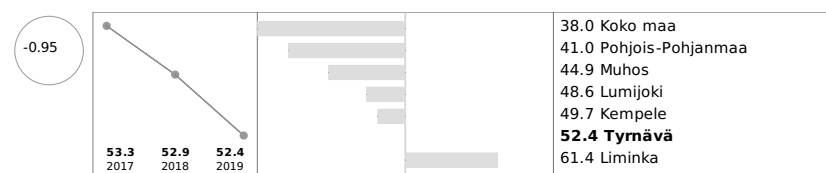
Huoltosuhde, demografinen

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

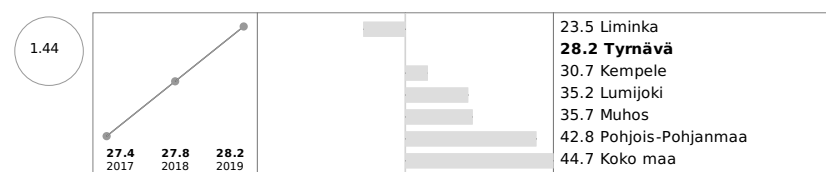
Lapsiperheet, % perheistä

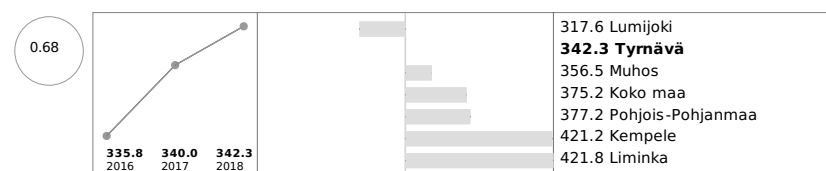
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asutuskunnat, % asutuskunnista

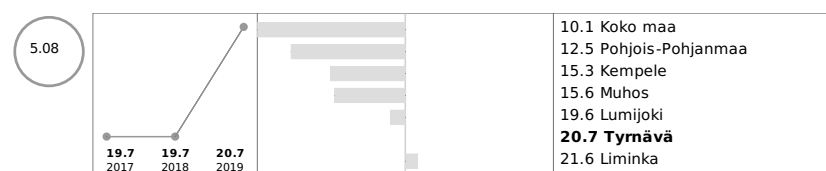
Koulutustasomittain

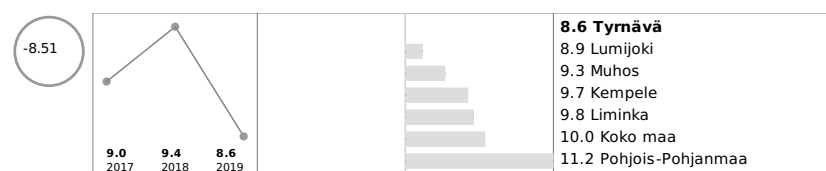
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

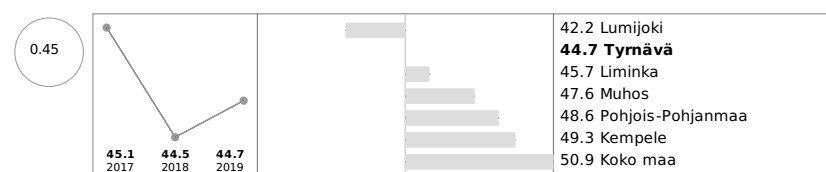
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

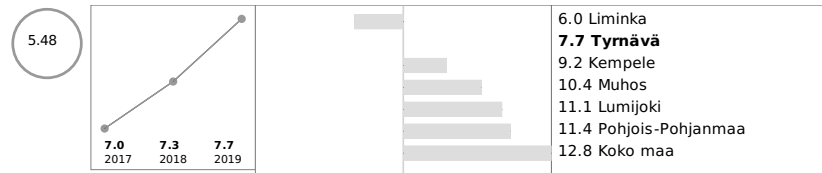
16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

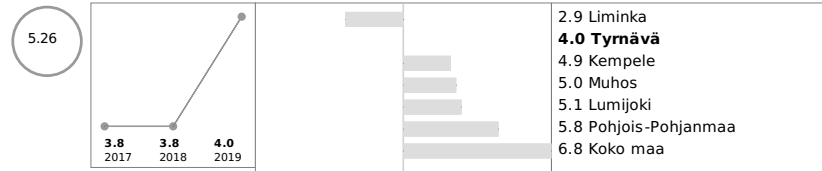
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

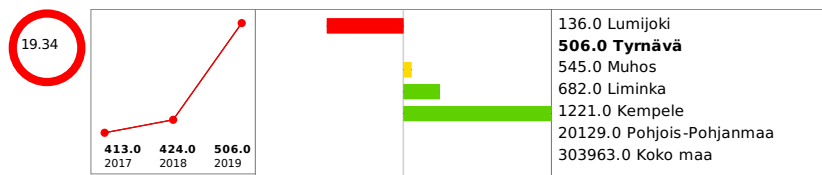
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

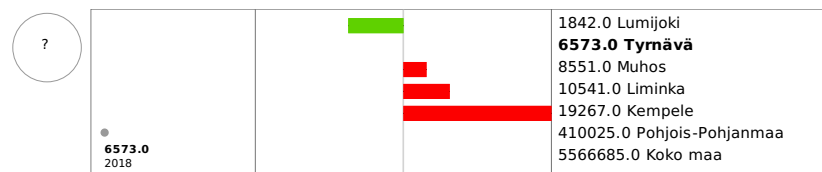
Syntyneiden enemmitys

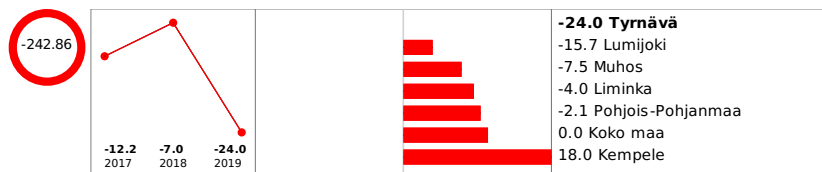
Lähtömuuttajat, lkm

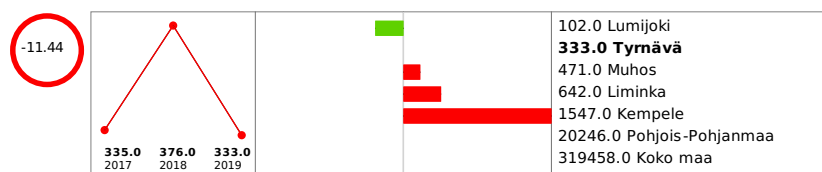
Väestöennuste 2030

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

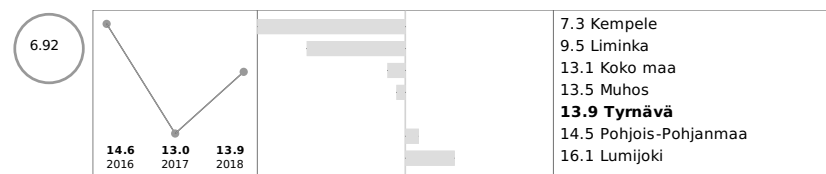

Tulomuuttajat, lkm

Elinvoima

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

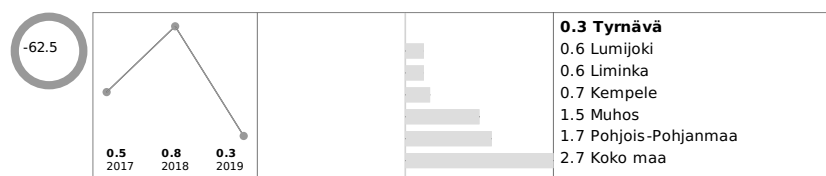
Lasten pienituloisuusaste

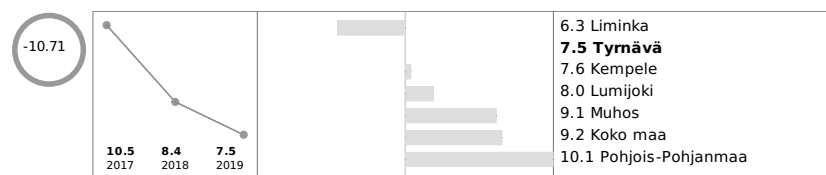
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

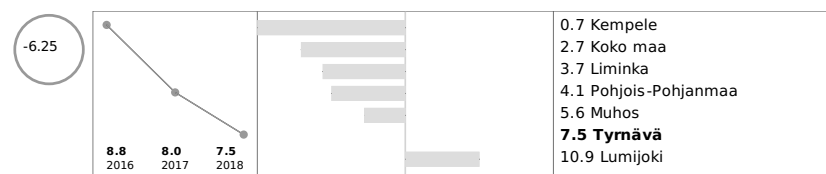
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

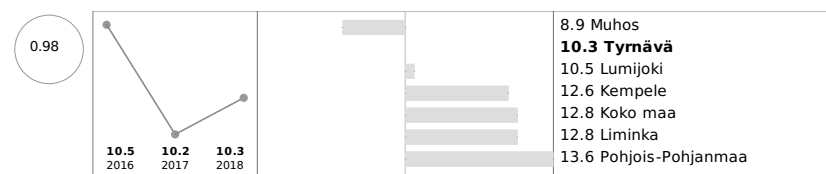
Työttömät, % työvoimasta

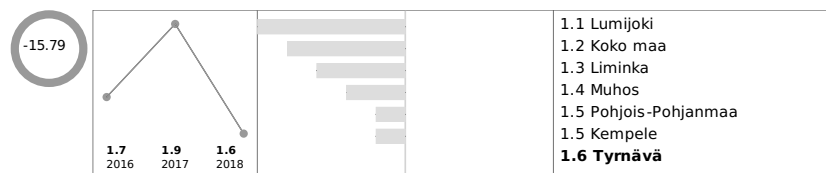
Maatalous, metsätalous ja kalatalous, % työllisistä

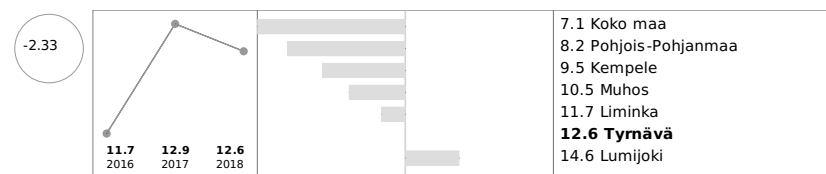
Teollisuus, % työllisistä

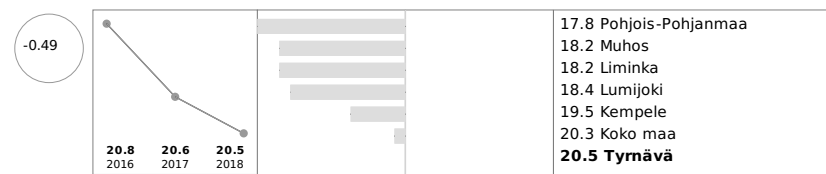
Kaivostoiminta ja louhinta, Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta, Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito, % työllisistä

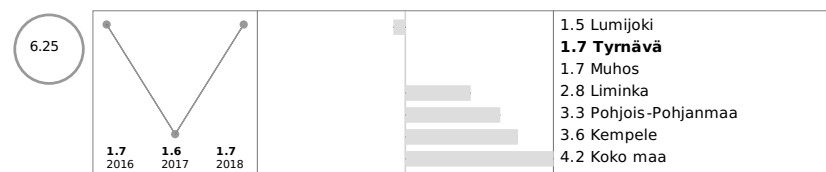
Rakentaminen, % työllisistä

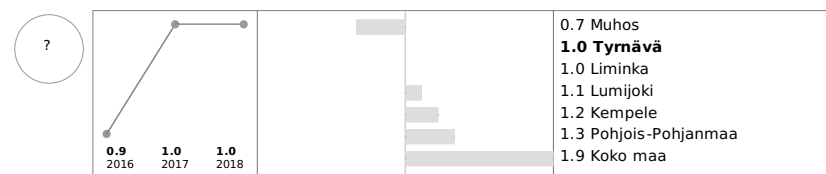
Tukku- ja vähittäiskauppa; Kuljetus ja varastointi; Majoitus- ja ravitsemistoiminta, % työllisistä

Informaatio ja viestintä, % työllisistä

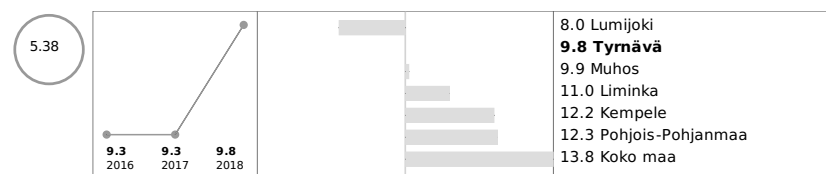
Rahoitus- ja vakuutustoiminta, % työllisistä

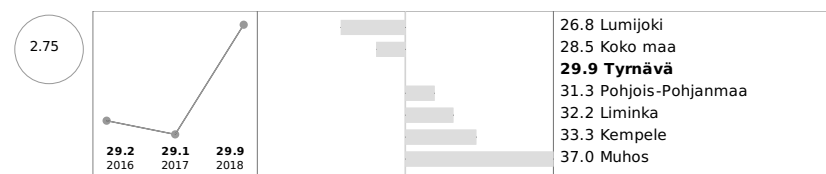
Kiinteistöalan toiminta, % työllisistä

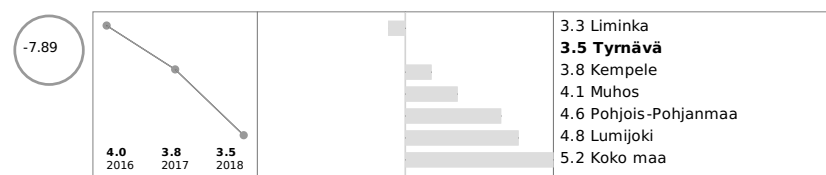
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, % työllisistä

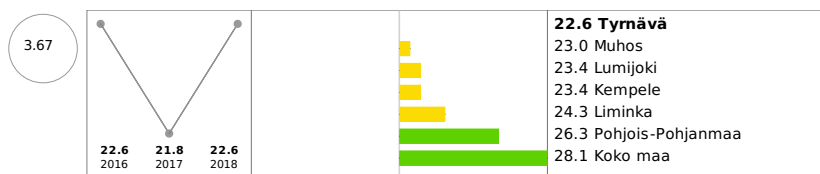
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus, Koulutus, Terveys- ja sosiaalipalvelut, % työllisistä

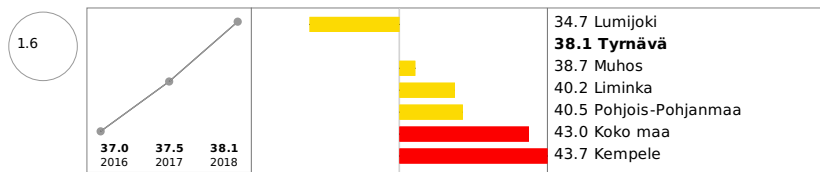
Muu palvelutoiminta, % työllisistä

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Työlliset, % väestöstä (vuosi 2018 ennakkotieto)

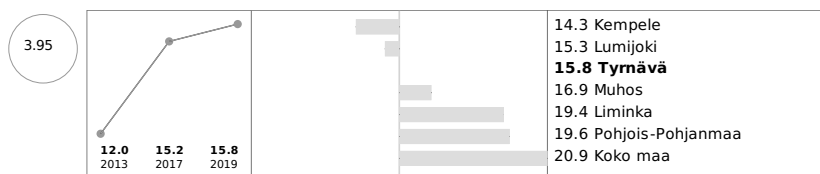

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

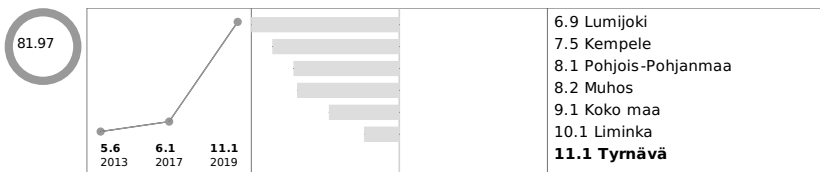
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

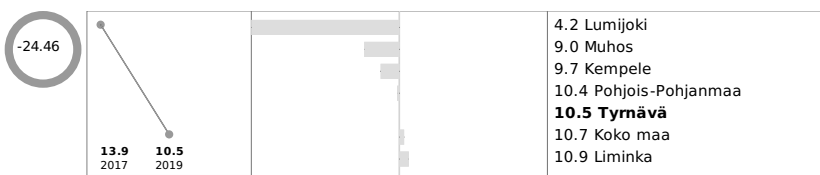
Kokee terveydentilansa keskimääräiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

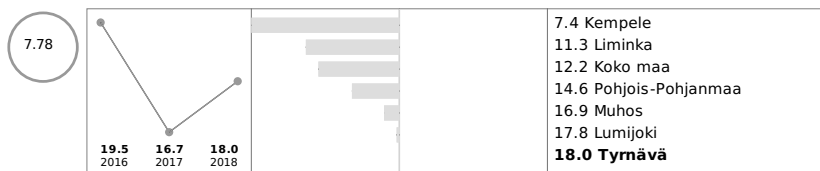

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Lasten pienituloisuusaste

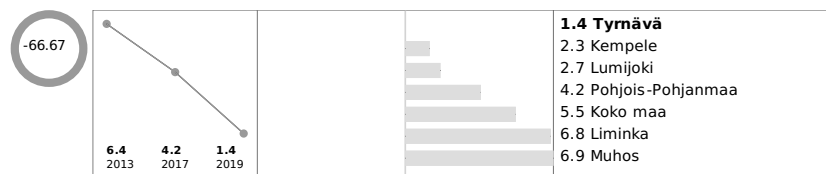

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

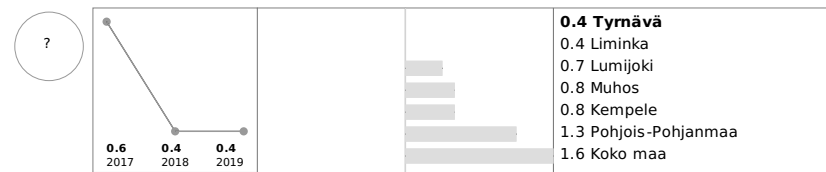

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

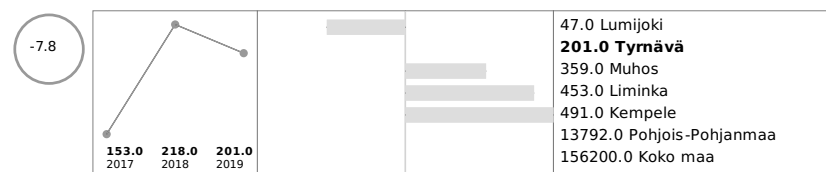
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

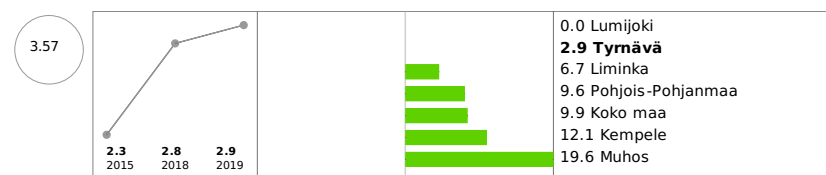
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

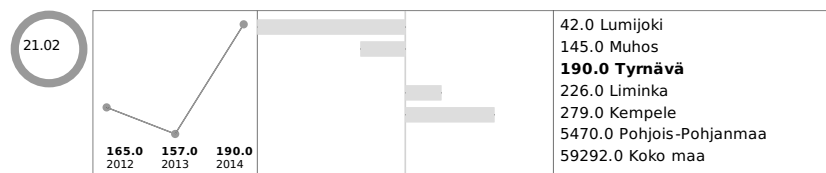
Rikoksista syyllisiksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

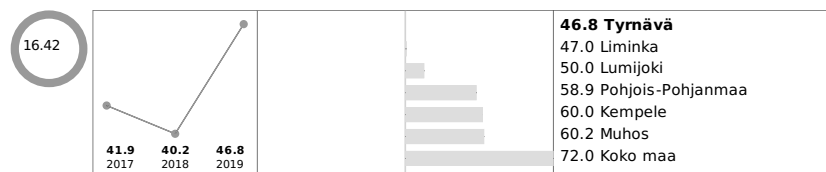
Kunnan palvelut

Päivähoito

Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm (-2014)

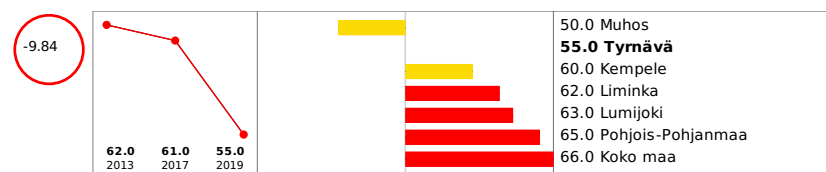

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

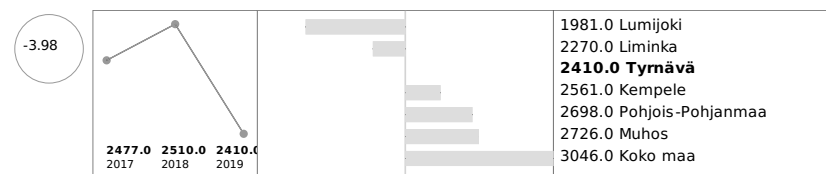
Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiaista

Muut palvelut

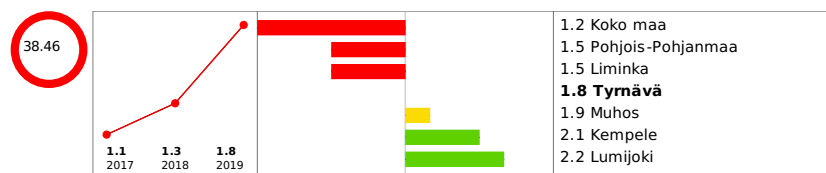
Talous

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

NUORET JA NUORET AIKUISET *Hyvinvointi*

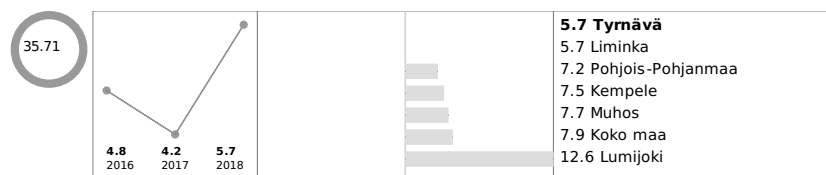
Elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

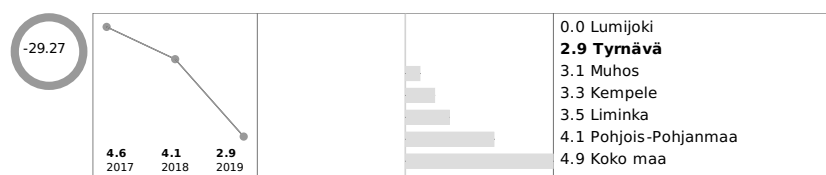

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 20-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Muut palvelut

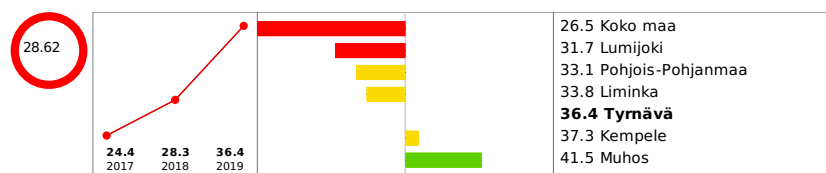
Talous

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

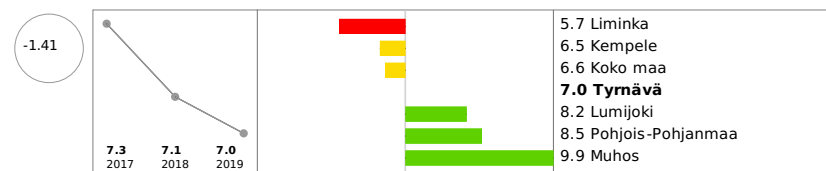
TYÖIKÄISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

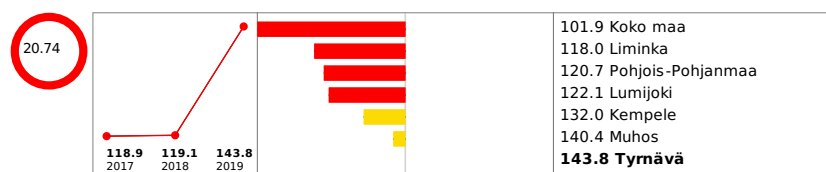
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

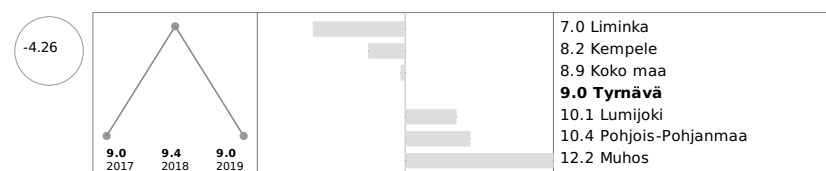
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

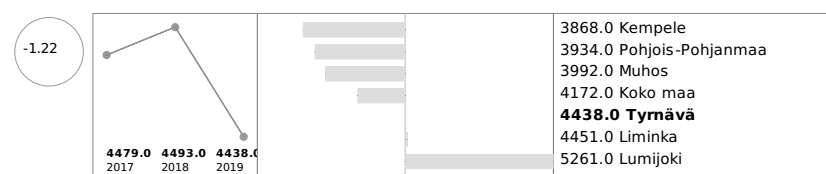
Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Omaa eläkettä saavat 16 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki käynnit yhteensä / 1 000 asukasta

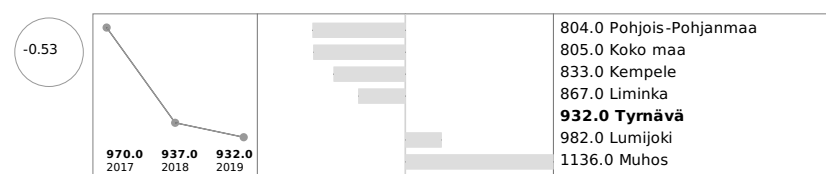
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

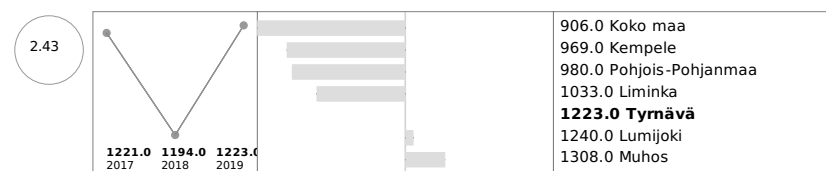
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Talous

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

IKÄIHMISET *Hyvinvointi*

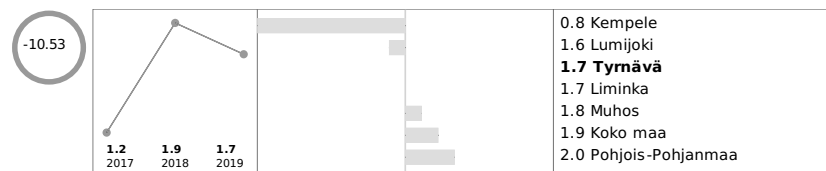
Elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

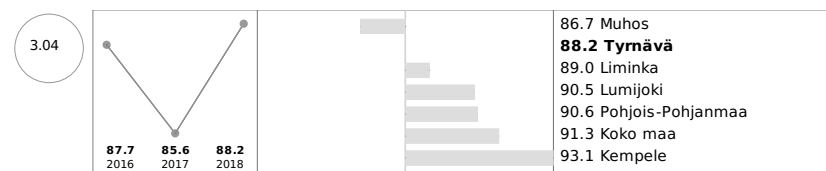
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

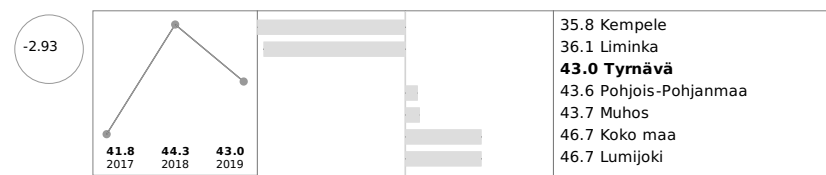

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

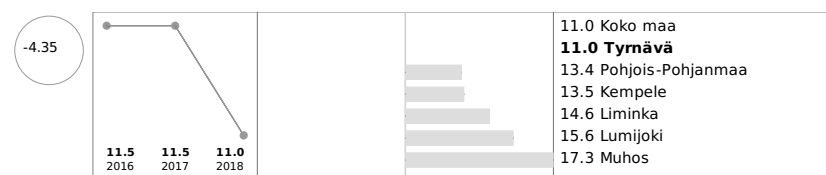
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

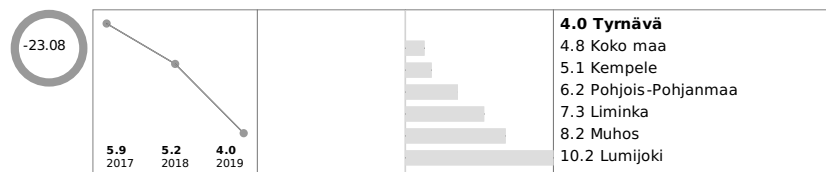
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

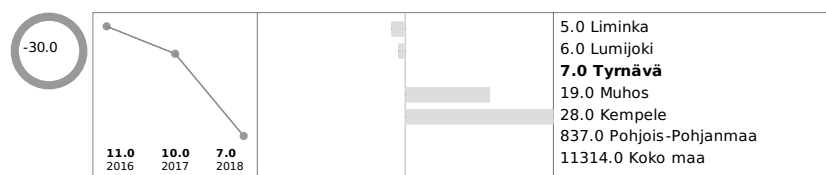
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 65 - 74 -vuotiaat

Vapaa-aika

Muut palvelut

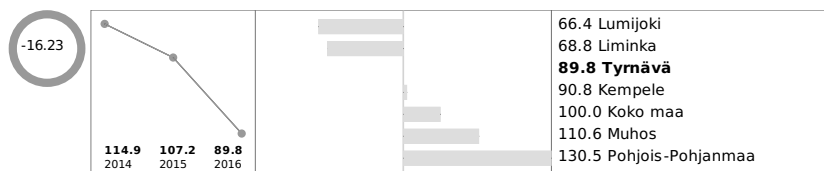
Talous

IKÄIHMISET - Yhteenveto

KAIKKI IKÄRYHMÄT *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

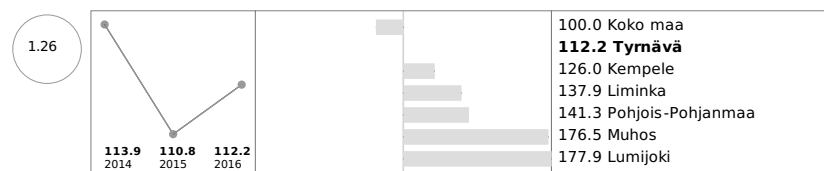
Mielenterveysindeksi, ikävakioimaton

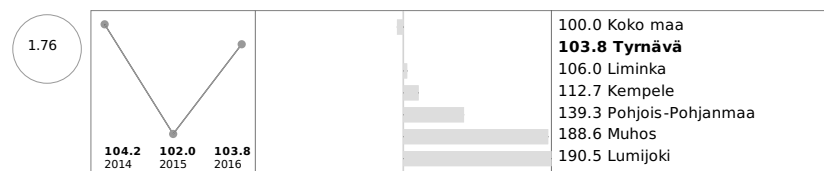
Mielenterveysindeksi, ikävakioitu

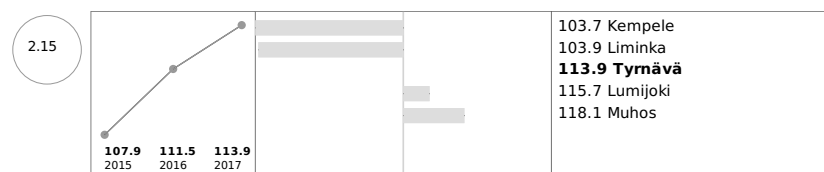
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu

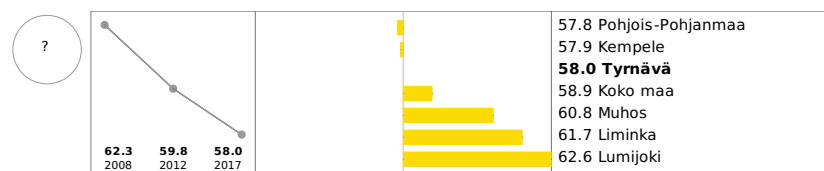
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioimaton

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (-2017)

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

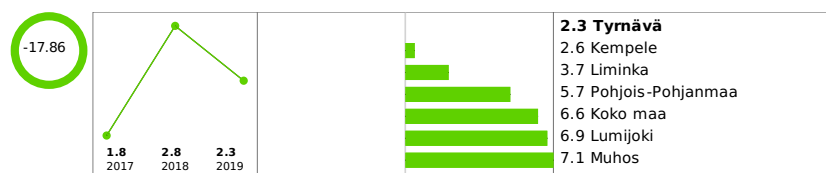
Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

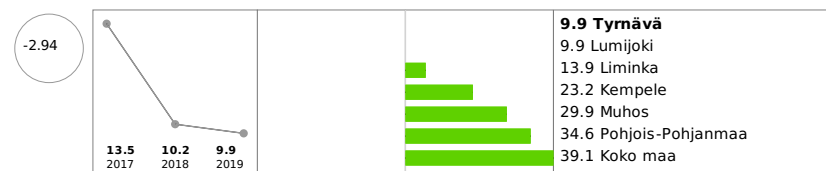
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

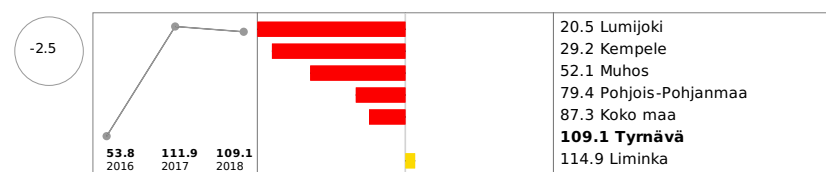
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

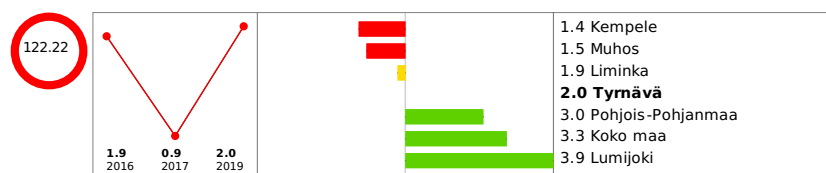
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

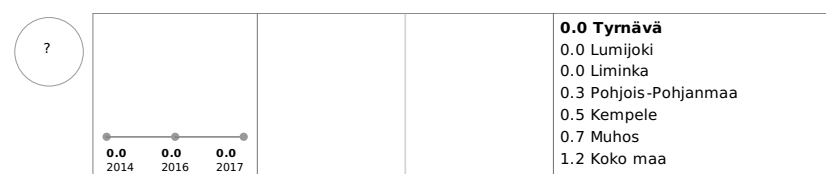
Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

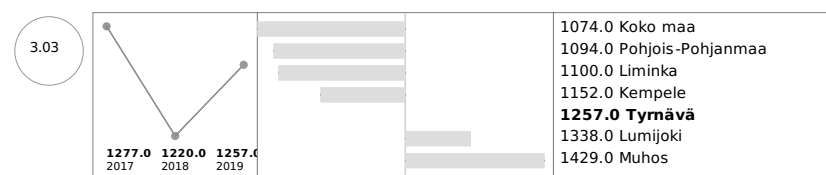
Asunnottomat yksin asuvat / 1 000 asukasta (-2017)

Kunnan palvelut

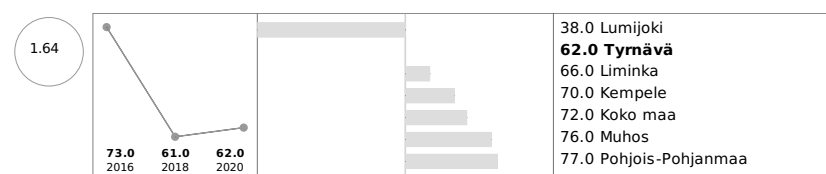
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Vapaa-aika

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

Muut palvelut

Talous

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Hyvinvointisuunnitelma 2017-2020- arviointi toimenpiteistä 2019 - 2020

Tyrnävän kunnan hyvinvoinnin edistämisen pääteemoiksi on laajassa hyvinvointikertomuksessa (2017-2020) valittu:

- osallisuuden lisääminen
- osaamisen ja kulttuurin edistäminen
- elinvoiman lisääminen
- elinympäristön kehittäminen hyvinvointia tukevasti
- paikallisen identiteetin ja demokratian vahvistaminen
- kunnan strategian päivitys, hyvinvointinäkökulma keskeisessä roolissa
- perhekeskus toiminnan käynnistäminen
- valmistautuminen sote- ja maakuntauudistukseen
- viestinnän tehostaminen- hyte- näkökulma mukaan kunnan viestintään

Toimenpiteiden toteutuminen 2019 - 2020

Kuntastrategian kehittäminen

Kuntalaki määrittelee kuntastrategian valtuuston päättämäksi kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteiksi (KuntaL 37 §):

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista sekä niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa otetaan huomioon:

- asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- palveluiden järjestäminen ja tuottaminen
- kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
- omistaja- ja henkilöstöpolitiikka
- kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen

Tyrnävän kunnanvaltuusto hyväksyi [kuntastrategian](#) kokouksessaan 9.12.2019. Kuntastrategia valmisteltiin avoimessa yhteistyössä kunnan viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja kuntalaisten kanssa. Valmistelun aikana järjestettiin seminaareja ja valmisteluaineistoa pidettiin nähtävillä verkkosivujen ohella useissa tapahtumissa. Myös mobiiliosallistuminen oli mahdollista valmistelun eri vaiheissa.

Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti (KuntaL 38 §). Kuntastrategia linjaa vuosittaista talouden suunnittelua ja kaikkea kehittämistoimia koko kuntaorganisaation työskentelyssä. Kuntastrategiaa toteuttavia asiakirjoja ovat:

- talousarvio ja tilinpäätös
- hyvinvointikertomus
- valmiussuunnitelma

Lisäksi tällä hetkellä valmisteltavia toteuttavia asiakirjoja ovat:

- maankäytön suunnitelma
- yritysystävällinen Tyrnävä suunnitelma
- resurssiviisauden tiekartta.

Hyvinvointia ympäristöstä

- Linja-autojen päätepysäkki on valmistunut Kuulammen koulun välittömään läheisyyteen
- Murrin juoksuportaat ovat valmistuneet. Portaat ovat olleet todella ahkerassa käytössä.
- Tupostielle, Ahintien kohdalle, on valmistumassa uusi suojatie
- Muhostielle, Hirvelän kohdalle, on tullut uusi korokkeellinen suojatie
- Uudet jouluvalot on valmistuneet käyttöön vuonna 2019
- Nuotiopaikka Seppälän alueelle toteutettu
- Koko kuntaa koskeva kävelyn ja pyöräilyn verkkoselvityksen on valmistunut vuonna 2019
- Liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteenä korjataan Pikkaralantien ja Murrontien risteysjärjestelyitä syksyn 2020 aikana
- Tyrnävän yleisurheilukenttäalueen saneeraussuunnittelu on käynnistynyt ja suunnitelmat valmistuvat vuoden 2020 aikana
- Tupostien katuvalaistushanke valmistuu syksyllä 2020
- Kotimetsän leikkipuiston saneeraus on suunnittelussa. Saneeraus pyritään toteuttamaan vuoden 2021 aikana
- Katuvalaistusta uusitaan vuosittain led valaisimiksi
- Puistoja ja yleisiä alueita hoidetaan laadittujen hoitoluokitusten mukaisesti
- Jokivarren raivauksia suoritetaan kunnan omistamilla maa- ja kaava-alueilla tarpeen mukaan.
- Kunnan yhteinen siivouspäivä toteutetaan jatkossa vuosittain.
- Tyrnävän kuntakeskusalueella on hankesuunnitteluvaiheessa Vanhatie – Muhostien saneeraus. Hankkeella pyritään parantamaan keskusta-alueen liikenneturvallisuutta sekä viihtyisyyttä

Terveellinen ravitsemus

Ruokapalvelujen toimintaa ohjaavat valtakunnalliset ravitsemussuosituksiset, joita pyritään noudattamaan olemassa olevilla resursseilla. Suositusten toteutumista seurataan mm. sähköisen tuotannonohjausjärjestelmän avulla.

Teemat ja kampanjat rytmittivät lukuvuotta. Kansainvälistä koulumaitopäivää vietettiin syyskuussa. Oppilaiden nähtävillä on Koulumaidon tärkeydestä koskevia julisteita ruokasalien seinillä. Lokakuussa vietettiin Leipäviikkoa ja Vilkas viikko – kampanja järjestettiin helmikuussa. Teemojen avulla tuotiin esille suomalaisen ruuan ja leivän arvostusta. Kuuden viikon kiertävällä ruokalistalla on lähiruokapäivä kaksi kertaa, jolloin tarjotaan Tyrnävän Myllyn hiutaleista valmistettua puuroa. Ruuanalkuperää ja tuottajien näkyvyyttä on lisätty asiakasviestinnässä. Ruokapalvelujen ostamat raaka-aineet olivat

vuonna 2019 84,7% kotimaisia. Prosenttiosuus on hieman pienentynyt vuodesta 2018 (85,5 %). Tämä selittyy kotimaisten marjojen ja hillojen saatavuusongelmina.

Marraskuussa 2019 ja tammikuussa 2020 pidettiin asiastytävyysskysely Kotipalveluateria-asiakkaille ja koulujen oppilaille. Kysely toteutettiin paperilomake ja webropol-kyselyn avulla. Saatua palautetta ja kehitysideota on otettu huomioon ruokalistasuunnittelussa ja toteutuksessa.

Pandemia aikana koulujen etäopetuksessa oleville oppilaille järjestettiin ensin mahdollisuus lämpimään koululounaaseen ja myöhemmin ruokarahaseteliin.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen varhaiskasvatuksessa

Tyrnävällä on järjestetty varhaiskasvatusta päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa perheiden tarpeiden mukaisessa laajuudessa. Perheet ovat voineet valita joko kunnallisen tai yksityisen varhaiskasvatuksen. Kunta on tukenut yksityisessä päiväkodissa olevan lapsen varhaiskasvatusta palvelusetelillä. Palveluseteliä myönnettäessä on huomioitu perheen tulot ja koko, jonka johdosta perheen omavastuu yksityisessä ja kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on ollut samansuuruinen. Yksityisessä perhepäivähoidossa olevan lapsen varhaiskasvatusta kunta on tukenut yksityisenhoidontuella ja yksityisenhoidontuen kuntalisällä. Avointa varhaiskasvatustoimintaa on järjestetty Temmeksellä, Murrossa ja kirkonkylällä. Avoimen vakan toiminnassa on ollut toimintakaudella 2019-2020 noin 100 lasta.

Varhaiskasvatuspalveluilla on tuettu lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Mahdollistamme vanhempien työssäkäynnin ja opiskelun sekä tuemme perheiden arjen hyvinvointia ja jaksamista eri tilanteissa. Vanhempien kanssa käydään päivittäin keskustelua lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Jokaisen varhaiskasvatuksen piirissä olleen lapsen vanhemman/huoltajan kanssa on käyty vasu-keskustelu. Lapset puheeksi -keskustelumahdollisuus on tarjottu kaikille 2- ja 5-vuotiaiden lasten vanhemmille.

Varhaiskasvatuspäivän aikana lapsilla on turvallinen ja terveellinen kasvuympäristö. Lapsille tarjotaan terveellinen ja monipuolinen ruoka sekä opetetaan terveellisiä elämäntapoja (ravinto ja hygienia) ja kestävä kehitys (kierrätys ja energian säästö). Lapsille on opetettu liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita. Lasten kanssa on tutustuttu kotiseutuun retkeilemällä ja liikkumalla luonnossa ja lähiympäristössä sekä vierailtu mm. kirjastossa, kirkossa ja museoalueella.

Kaikissa yksiköissä on pidetty vanhempainillat toimintakauden alussa. Varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten perheille on järjestetty tapahtumia (esim. joul- ja kevättapahtumia, äitien- ja isänpäivä tapahtumia, ulkoilu- ja liikuntatapahtumia). Päiväkotitoukovakassa on toiminut vanhempainseurakunta. Moniammatillista yhteistyötä on tehty eri toimijoiden kanssa lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi (neuvola, terapeutit, sosiaali- ja terveyspalvelut, kulttuuritoimi, koulut, seurakunta).

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen kouluissa

1. Oppilaat ja arkityö yläkoulussa

- KiVa -tunnit 7. luokkalaisten, joissa keskitytty mm. ryhmäytymiseen, kiusaamisen taustoihin, tunnistamiseen ja puuttumiseen.
- 8. ja 9. luokkalaisten erityisenä painopistealueena yksinäisyyden torjuminen. Aiheeseen keskittyvät luokanohjaajatunnit syksyllä ja keväällä.
- Koti-Koulu yhteistyö: lapset puheeksi keskustelut, vanhempain vartit, 9. luokkien kehityskeskustelut. Tiivis yhteistyö kotikoulu -foorumin kanssa ja foorumin tapahtumista tiedottaminen
- MOK (monialaiset oppimiskokonaisuudet) 7. luokilla turvallisuus, 8.lk terveellinen elämä ja 9.lk työelämä
- Kerhot: herkkukerho, bändikerho, sähkökerho, kielikerho, jumppakerho
- liikuntapäivä
- yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä, jossa edustusta myös oppilailta
- "Oppimista liikkumalla" ja sen kautta liikunnan lisäämistä oppitunneille
- Etäopetuksen aikana tehostettu erityisopetus ja ohjaajaresurssien keskittäminen tukea tarvitseville oppilaille

Vierailijoita ja vierailuja

- 8. luokkien NouHätä- turvataitokampanja ja alkusammutuskoulutus, Monimuotoinen metsä -päivä yhteistyössä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa ja Taidetestaaja-reissut
- 9. luokkien yrityskylävierailut ja lähetystyöntekijöiden vierailu
- ruokakirjailija Sanna Mansikkamäki ja näyttelijä Krista Kososen etävierailu
- yhteisöllinen osallistuminen kunnan perunamarkkinoille ja perunaluento 9.lk + yrittäjyysluokat ja -valinnaiset
- yhteistyö seurakunnan kanssa mm. aamunavaukset
- päihdekasvatus: Freestyle-vierailu kaikille luokille
- koronatilanteen vuoksi peruuntui mm. useampia vierailuja (esim. luokkaretket ja 7.lk lintu- ja kulttuuriretki) ja vierailijoita, tempauksia, Kesän Portti -tapahtuma ja tulevien 7.lk tutustuminen ja vanhempainilta

Tukioppilaat:

Järjestettiin:

Ryhmäytymispäivä seisoille Liisanlinnassa, koulurauhan julistus, välituntiviikko (viikon ajan jokaiselle päivälle kivaa tekemistä), tukioppilaiden pitämät oppitunnit seisoille ja kaseille ystävyydestä, ystävyysviikon päivittäiset tempaukset, bingoperjantai joka toinen viikko, tukarikoski keskiviikkoisin, rauhallisen välituntitilan valvontaa yhdessä luottamusoppilaiden kanssa (hiljainen tila), Villa Tyrmin asukkaiden ulkoilutus, joulukorttien vienti ja joululaulujen laulamista Kotolan asukkaille.

Peruuntui:

Tukioppilastunti, pääsiäismunien piilotus, vanhusten ulkoilutus, tukioppilaiden retki Ouluun, välituntiviikko, tukioppilaiden jatkokoulutus

Oppilaskunta:

Järjestettiin:

Välituntiliikunta (vaihtuvat kilpailut esim. leuanveto), kahoot-kilpailut, rauhallinen välituntitila (hiljainen tila), erilaiset tempaukset mm. jäte ja SmokeFree, tumaukset (mm. pingis, ysipallo, norsupallo), leikkimieliset luokkakisat, Haluatko karkkinääräksi -kilpailu, teemaviikko & pukeutumiskilpailut, graffitikilpailu ja päivätyökeräys

Peruuntui:

koristurnaus, katusählyturnaus, liikuntatapahtuma, awards-gaala

Henkilökunnan hyvinvointi:

- henkilökunnalle tarjottu työnohjausta
- hyvinvointitiimi järjestänyt erilaisia tempauksia ja virkistystoimintaa sekä henkilöstöliikuntaa
- kehityskeskustelut rehtorin kanssa
- koulun sisäinen strategiatyö ja siihen liittyvät kehityskohteet: perehdytys, käytänteet, tiimien rooli, erilaisten oppijoiden huomioiminen ja erityisopetuksen kehittäminen, digikoulutukset ja tuutoreiden tuki

2. Oppilaat ja arkityö alakouluissa

- Positiivinen pedagogiikka
- Kiva-koulu-toiminta
- Koti-koulu -yhteistyö

Hyvinvointitapahtumat 2019/Kirkkomännikkö ja Rantarousti

- Rynkeby -koulujuoksu
- Oppilaskunnan järjestämät tapahtumat, kuten jalkapalloturnaus, Talent, pikkujoulupäivä
- Näytelmäkerhon esitykset
- Joululaulutilaisuudet
- Picnic
- Talviliikuntapäivä
- Hiljaiset välitunnit (mindfulness)
- Pingisturnajaiset

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen sosiaali- ja terveyspalveluissa

Sosiaali- ja terveysosasto on osallistunut aktiivisesti käynnissä olevaan maakunnan soteorganisaatioiden yhteiseen integraatiohankkeeseen ja soteuudistuksen valmisteluun samalla kehittäen rajapintapalveluja yhteisesti hyvinvointiosaston kanssa.

Kuntalaisten hyvinvointitietoisuutta tuetaan asiakaskontakteissa niin, että kuntalaisella on riittävästi tietoa terveellisistä elintavoista ja niihin vaikuttavista tekijöistä ja niiden vaikutuksista siten, että hänen on mahdollista tehdä terveyttä edistäviä valintoja. Toimenpiteinä ovat mm. elintapojen puheeksi otto ja elintapaohjaus terveyspalveluissa, järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö ja osallistuminen tapahtumiin. Elintapa/painonhallintaryhmän vastuuhenkilö tekee tiivistä yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön kanssa, joka organisoi koulutuksia ja yhteistyötä elintapaohjaukseen liittyen.

Perhekeskustoimintamallin käynnistämiseen liittyen työryhmä kävi tutustumassa Kärsämäen perhekeskukseen. Lisäksi Tiina Martinkauppi laati ProGradu-tutkielmansa perhekeskustoimintallin osalta "Perhekeskus Tyrnävälle - Monialaista yhteistyötä kehittämässä". Terveyspalveluiden ja sosiaalipalveluiden yhteistyötä on kehitetty sopimalla käytänteistä, miten perheitä saadaan tarvittaessa tuettua nopeasti. Kuntalaisaloitteen pohjalta aloitettiin lastenneuvolatoiminnan järjestäminen Temmeksellä syyskuussa 2019 ja Murrossa syyskuussa 2020. Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa (Lastensuojelulaki 12 §) valmisteltiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Keväällä 2020 sosiaali- ja terveyspalveluissa keskityttiin koronatilanteen hallintaan valtioneuvoston ja THL:n ohjeiden mukaisesti. Perheitä tuettiin eri tavoin esimerkiksi järjestämällä tukea sivistys- ja hyvinvointi osaston ja sosiaalipalveluiden yhteistyönä etäopetuksessa oleville lapsille ja nuorille. Sosiaali- ja terveyspalveluiden ryhmätoiminnot keskeytettiin kevään ajaksi. Kuntalaisia varten perustettiin erillinen Korona-puhelin linja, lisäksi kaikkiin ikäryhmiin otettiin yhteys puhelimitse kunnan toimesta. Kuntalaisia tiedotettiin koronatilanteeseen liittyvistä asioista ajantasaisesti huomioiden eri ikäryhmät.

Talous- ja velkaneuvonta -hanke "Apua asumiseen" käynnistyi vuoden 2020 alussa. Työllisyyden kuntakokeilun valmistelu on käynnistynyt, käytännön asiakastyö aloitetaan vuoden 2021 alussa.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstö on työ- ja elinkeinosuunnittelijan ohella ollut hyvinvointitapahtumien pääjärjestäjiä. Yhdessä tekemistä, liikuntaa, keskustelua ja/tai alustuksia eri aiheista sisältäneet viisi hyvinvointitapahtumaa toimintakaudella 2019-2020 lisäsivät osallisuuden kokemuksia sekä edistivät kulttuuria. Tapahtumilla saatiin uusia yleisöjä, tavoitettiin uusia kohderyhmiä. Hyvinvointitapahtumiksi voitaisiin laskea lähes kaikki kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestämät tapahtumat, joko kunnan tai yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa järjestetyt, joita toimintakaudella 2019-2020 oli noin 70 kpl. Tapahtumien määrä oli lähes sama kuin vuotta aikaisemmin, vaikka koronapandemian vuoksi noin 30 tapahtumaa jouduttiin perumaan kevään ja kesän 2020 aikana.

Kirjastolaki velvoittaa kunnan järjestämään osallistumisen, elinikäisen oppimisen ja kulttuurin kokemisenkin mahdollisuuksia kirjastoissa. Tyrnävän kirjastoissa onkin toimintavuonna 2019-2020 järjestetty erilaisia tapahtumia, koulutuksia, tarjottu tiloja yhteisöille kokoontumiseen ja juhlimiseenkin. Korona-epidemia tosin sulki kirjastot keväällä 2020 noin kahdeksi kuukaudeksi, jolloin kaikki kokoontumiset ja tapahtumat jouduttiin perumaan. Sulkuaikana kirjasto kuitenkin tarjosi lapsille kirjaston oman "Satupeikon" lukemia satuhetkiä kulttuuritoimen Youtube-kanavalla. Juurilla-hankkeen aikana hankitut tablettitietokoneet ovat olleet varsinkin nuorten ahkerassa käytössä, mutta myös osa senioreista käyttää niitä verkkolehtien

lukemiseen. Lukeva kunta -ohjelman tiimoilta kokoonnuttiin helmikuussa Kuulammen koululle pohtimaan koulun ja kirjaston välistä yhteistyötä, minkä johdosta Kuulammen koululle oppilaiden käyttöön tilattiin kirjoja kirjastojen ostotuella. Ostotuki on opetus- ja kulttuuriministeriö myöntämä vuosittainen tuki kuntien kirjastoille vähälevikkisen laatukirjallisuuden ostoon. Lukeva kunta -kokous jouduttiin perumaan, mutta syksyllä 2020 järjestetään seuraava kokous joko saman pöydän ääressä tai verkon yli. Vuoden 2020 alusta Tyrnävän kunnassa on työskennellyt osa-aikainen lasten- ja nuortenkirjastovirkailija, joka on koronarajoitukset huomioiden jalkautunut lukuvinkkaamaan niin kouluille kuin pitämään lukuhetkiä puistokerhoihin. Syyskuussa 2020 alkoi AVI-rahoitteinen Toimintamallit kuntoon! -hanke, jossa kartoitetaan, kehitetään ja juurrutetaan Tyrnävän kunnan käytössä olevia lukemisen edistämisen toimintamalleja ja toimenpiteitä.

Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia käyntejä on suuntautunut niin kirjastoihin kuin muihin kulttuurilaitoksiin ja -kohteisiin niin Tyrnävällä, maakunnan keskukseen kuin pääkaupunkiinkin. Tosin kulttuurilaitoskäynneistäkin osa peruuntui koronapandemian vuoksi. Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen on ajankohtaista toiminta-aikana 2020-2021. Kulttuuritoimi on mukana järjestämässä suurta osaa kunnan tapahtumista. Lisäksi kulttuuritoimi koordinoi kulttuurikasvatussuunnitelman päivystystä, Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeeseen osallistumista ja on mukana erilaisissa matkailun edistämiseen liittyvissä toimenpiteissä. Myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hankehakuun jätettiin 31.8.2020 hankehakemus Kulttuurihyvinvointia ikääntyneiden kuntalaisten arkeen kotihoidon ja vapaaehtoisverkoston avulla.

Nuorisopalvelut

Nuorisolain alaisella toiminnalla on toimintavuonna 2019-2020 pyritty tavoittamaan eri elämäntilanteissa olevia nuoria kannustaen, rinnalla kulkien ja tukien.

Etsivä nuorisotyö tavoitti vuonna 2019 noin 50 nuorta, jotka ovat tarvinneet ohjausta ja neuvontaa eri palveluiden piiriin. Nuoret tarvitsivat tukea sekä ohjausta erilaisissa opiskeluun, työllisyyteen ja elämäntaitoihin liittyvissä asioissa.

Etsivä nuorisotyöntekijä tapasi nuoria pääasiassa toimistollaan sekä neuvoi heitä eri sovellusten avulla. Etsivä nuorisotyöntekijä teki tiivistä yhteistyötä aikuissosiaalityön, työpajan, työ- ja elinkeinosuunnittelijan, nuorisotyön, mielenterveyspalveluiden sekä oppilaitosten kanssa. Etsivä nuorisotyö jatkoi 2020 keväällä korona-epidemiasta huolimatta yhteydenpitoa nuorten kanssa tiivisti pääasiassa eri sosiaalisen median kanavia käyttäen.

Uutena työmuotona etsivässä nuorisotyössä otettiin käyttöön Discord-sovellus alustasta, jossa etsivä nuorisotyöntekijä toteutti verkossa tehtävää nuorisotyötä mahdollistamalla nuorten yhteydenottoille uuden kanavan sekä olemalla läsnä verkossa viikoittain. Discordin kautta järjestettiin yhteistyössä nuorten työpajan kanssa mm. erilaisia peli- ja keskustelutuokioita.

Elokuuhun 2020 mennessä etsivä nuorisotyö oli tavoittanut 31 nuorta. Etsivän nuorisotyön sosiaalisen vahvistamisen mittarin (Sovarin) mukaan nuoret kokivat, että saivat etsivästä nuorisotyöstä apua ja tukea erinomaisesti.

Sivistys- ja hyvinvointiosaston alaisuudessa toimivat nuorten työpaja ja starttipaja ovat valmentaneet kuluneen 2020 vuoden aikana tähän mennessä 15 nuorta. Toimintaan osallistuneet nuoret ovat työmarkkinoiden, sekä opiskelun suhteen haasteellisessa elämäntilanteessa. Heille järjestetyllä toiminnalla on tuettu heidän itsetuntonsa, sekä elämänhallintaan liittyvien tietojen ja taitojen kehittymistä. Toiminnan kautta työpajalaiset ovat löytäneet omia kykyjään ja vahvuuksiaan, jolloin heidän motivaationsa omaan elämäänsä ja tulevaisuuteensa ovat kasvaneet. Tähän saakka toiminnassa mukana olleista nuorista on tutkintotavoitteiseen opiskeluun sijoittunut kaksi nuorta ja työelämään yksi nuori. Yksi nuorista on muuttanut toiselle paikkakunnalle ja loput ovat jatkaneet pajalla. Arvion mukaan vuoden loppuun mennessä nuoria on ollut toiminnassamme 20 henkilöä.

Työpajalaisten toimintakyvyn kehittymisen seurannan tueksi on otettu käyttöön kykyviisari-työkalu. Kaikki pajajakson päättäneet nuoret ovat täyttäneet valtakunnallisesti yhtenäisen sosiaalisen vahvistamisen kyselyn, jonka tulosten perusteella Tyrnävän pajan toiminta on kiitettävällä tasolla. Koronakevään aikana Tyrnävän paja siirsi toiminnan verkkoympäristöön ensimmäisten joukossa koko Suomessa. Kaikki pajalaiset osallistuivat verkkopajaan koronakevään aikana ja ovat edelleen mukana toiminnassa tai palaamassa takaisin toimintaan.

Perusnuorisotyössä kohdattiin suurin osa nuorisotyön piirissä olevista kuntalaisista. Nuorisotyötä toteutettiin erilaisissa tapahtumissa, retkillä, verkkoalustoilla, kuntakeskuksessa, kouluilla sekä nuorisotiloilla. Kansainvälisyystoiminnan edistämiseksi Tyrnävän kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut on yhdessä Nousevan Rannikkoseudun kanssa hakenut EU-hanketta vapaaehtoisten Solidaarisuusjoukkojen osallistujien saamiseksi vapaaehtoistyöhön Tyrnävälle. Hanke on saanut myönteisen päätöksen, ja vapaaehtoiset eurooppalaiset nuoret saapuvat Tyrnävälle alkuvuodesta 2021.

Nuorisotilatoimintaa toteutettiin kolmessa eri taajamassa kauden aikana. Keväällä 2020 toiminta keskeytyi valtioneuvoston suosituksen ja aluehallintoviraston päätöksellä ja siirrettiin verkkoympäristöön.

Nuorille annetaan vaikuttamisen mahdollisuuksia muun muassa nuorisovaltuuston kautta. Tyrnävän kunnassa nuorisovaltuuston toiminta jatkui aktiivisena, kun kunnan historian toinen nuorisovaltuusto aloitti toimintansa 9.10.2019. Tyrnävän kunnassa käynnistyi vuoden 2020 alusta nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toiminta.

Liikuntatoimen yhteistyö vuonna 2020

Liikuntapalvelut mahdollisti liikunnan ja kilpaurheilun harrastamisen tuhansille kuntalaisille yhdessä liikuntapaikoista vastaavan ympäristöosaston kanssa. Seurayhteistyön avulla liikutettiin tyrnäväläisiä yli 20 000 kertaa. Liikuntaneuvontaa alettiin tarjoamaan yhteistyössä terveyskeskuksen kanssa syksyllä 2018, ja muutama kuntalainen onkin jo saanut oman liikuntaohjelmansa liikuntasuhteeltä. Kymmenille tyrnäväläisille liikuntasuhteeltä on etsinyt sopivaa liikuntaharrastusta Tyrnävän liikuntatarjonnasta, jossa 3. sektorin toimijoilla on tärkeä tuottajan rooli samoin kuin alan yrittäjillä ja kansalaisopistoilla. Liikuntatoimi on tehnyt yhteistyötä sidosryhmien kanssa järjestämällä urheilukouluja, erilaisia tapahtumia, pelivuoroja ja seurataapaamisia sekä ohjattua liikuntaa.

Tyrnävän kunnasta halutaan Liikkuva kunta, ja ensimmäisiksi toimenpiteiksi ohjelman tiimoilta valittiin muun muassa liikuntatarjonnan koordinointi ja siitä viestiminen sekä vertaisohjaajakoulutuksen järjestäminen - ja molemmat on toteutettu. Liikuntatoimi/hyvinvointitiimi on mukana yhdistyksistä hyvinvointihankkeessa 2020-2021 sekä Vertaistervarit-hankkeessa.

Tapahtumat

- Muista Hyvinvointi! -kiertue 27.8., PoPLi
- Koko perheen liikunnallinen hubailu-ilta, Tyrnävän Urheilijat
- Uimahallireisu Zimmarin 2 krt, Kirkonkylän kyläyhdistys (ilmainen kyyditys) 17.1. ja 31.1.
- Kuusenpurku-tapahtuma/ kehonhuoltotuokio 13.1. Myllykirjastolla
- Lasten hiihtokoulut 1.2. Kirkonkylä ja Murto 15.2., Tyrnävän urheilijat
- Senioreiden ohjatut kuntosaliryhmät alkoi vko:lla 11, joita oli 3 krt ennen koronaa pyritään jatkamaan syksyllä 4 krt / viikko
- Maksuton perheliikunta aloitettiin 23.2. ja jouduttiin lopettamaan 18.3., jatkuu syksyllä
- Teatteri Neliapila ja kehonhuoltotuokio 11.3., Kirkonkylän kylätoimikunta

Kesän urheilu- ja uimakoulut peruttiin osittain koronaepidemian vuoksi. Ainoastaan pesiskerho on toteutunut kerran viikossa ja yleisurheilukoulut 2 krt viikossa, jonka järjestää Limingan Niittomiehet.

Liikuntaryhmien saatavuus eri ikäryhmille on hyvä. Kuitenkin aina tarjontaa pyritään lisäämään. Liikuntaneuvontaa on annettu tarvittaessa jonkin verran. Kunnan omia Kunnossa kaiken ikää ryhmiä on 7/vko. ja muiden toimijoiden järjestämiä ryhmiä 22.

Ikääntyneiden kuntosali ohjasta pyritään järjestämään 4 ryhmää / vko syyskaudella. Kevätkaudella koronavirusepidemia peruutti tarjonnan. Yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa on yli 65-vuotiaille uimahallikortti (55€/vuosi) Kempeleen Zimmarin.

Liikuntatilojen käyttöaste ennen 18.3.2020 (ma-pe klo 17.21)

Kirkkomännikkö 97,5%
 Kuulampi 92,25%
 Murto 80%
 Temmes 57,5%
 Rantarousti 81,25%

Tyrnävän seuratoiminta vuonna 2019

Avustuksien tuella seurat järjestivät 2019 yhteensä 2039 harjoitusta, joihin osallistui 21075 henkeä.

Seura	Juniorit osallistujat	Juniorit harjoitukset	Aikuiset harjoitukset	Aikuiset osallistujat	Yhteensä harjoitukset	Yhteensä osallistujat
TyTe	6936	736	233	2573	969	9509
TyPs	5440	374	102	1403	476	6843
Taru			82	617	82	617
Ahmat	586	53			53	586
Tyrkky	2370	261	198	1150	459	3520
Yht.	15332	1424	615	5743	2039	21075

Liikuntahallien vapaa-ajan käytön kävijämäärät vuonna 2019

Liikuntahalli (Rantarousti)	12 402
Liikuntahalli (Kuulampi)	21 001
Liikuntahallin kuntosali (Kuulampi)	11 880
Liikuntahallin peilisali	1 905
Murron sali	8 560
Kirkkomännikön sali	11 478
Temmeksen sali	5 584
Temmeksen kuntosali	1230
Toukovakan sali	1540

Kunnan henkilöstön hyvinvoinnin kehittäminen

Kunnan tehtävinä ovat yhä enemmän hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen sekä elinvoimaisuus, jolloin edellytyksenä on kyky uudistua ja uudistaa toimintoja verkostomaiseen, vuorovaikutteiseen ja osallistavaan suuntaan. Johtamisen ja esimiestyön merkitys korostuu entisestään. Tyrnävän kunnassa esimiehille järjestetään esimiesinfo kuukausittain. Työpaikkakokoukset pidetään kaikissa yksiköissä säännöllisesti. Kehityskeskustelut toteutetaan vuosittain.

Tyrnävän kunnassa toteutetaan henkilöstökysely joka toinen vuosi. Henkilöstökyselyn tuloksia hyödynnetään esimiestyössä ja johtamisessa tavoitteena työhyvinvoinnin parantaminen ja toiminnan kehittäminen. Henkilöstökyselyn tulokset käydään läpi koko henkilöstön kanssa ja tulosten pohjalta määritetään keskeisimpiä kehittämiskohteita. Vuoden 2019 henkilöstökyselyssä keskeisimmiksi kehittämiskohteiksi nousivat stressitilanteiden, työtahdin sekä työn kuormittavuuden huomioiminen, stressaavien kausien jälkeen mahdollisuus palautumiseen sekä yhteistyö ja tiedonkulku eri osastojen välillä.

Henkilöstölle tarjotaan liikunta- ja kulttuuriseteleitä omaehtoisen työkyvyn ylläpitämiseen sekä mahdollisuus työyhteisön virkistyspäivään vuosittain. Henkilöstölle järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhteisiä tapahtumia.

Tyrnävän kunnassa ovat käytössä seuraavat työhyvinvointia ja työkykyä tukevat toimintamallit:

- Varhaisen tuen toimintatapa
- Tyrnävän kunnan henkisen väkivallan, epäasiallisen käytöksen, työssä kiusaamisen ja syrjinnän estämisen toimintaohje
- Toimintaohje väkivallan uhkatilanteisiin ja yksin työskentelyyn
- Työpaikan päihdetoimintaohje
- Sisäilmaopas
- Etätyöohje
- Esimiesinfot johtamisen tukemiseksi

Hyvinvoinnin edistäminen Tyrnävän seurakunnassa

Tyrnävän seurakuntaan kuului vuoden 2019 lopussa 5695 jäsentä, eli 85,8 % tyrnäväläisistä oli seurakunnan jäsenenä. Tyrnävän seurakunta palvelee seurakuntalaisia koko kunnan alueella. Toimitiloja seurakunnalla on kuntakeskuksen lisäksi Murrossa ja Temmeksellä sekä Kolmikannassa sijaitseva kesäkot. Työntekijöitä seurakunnalla oli vuoden lopussa 18 henkilöä. Seurakunnan toimintaa suunnataan kaikenikäisille, mutta omassa erityisasemassaan ovat lapset ja nuoret sekä heidän perheensä johtuen seurakunnan ja kunnan nuoresta ikärakenteesta. Diakoniatyöllä seurakunta vastaa ihmisten avuntarpeeseen, olipa kyseessä aineellinen tai henkinen apu. Seurakunnan työn ydintä on jumalanpalveluselämä, jonka kautta tuodaan kristillinen sanoma läsnä olevaksi niin arjessa kuin juhlassa, niin ilon kuin surun hetkinä. Tyrnävän seurakunnan työnäkönsä on olla avoinna oleva yhteisö, joka kutsuu mukaan ja toisaalta, kun Tyrnävällä jotain tapahtuu, niin seurakunta haluaa olla siellä läsnä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Tyrnävän seurakunta haluaa toimia yhteistyössä niin Tyrnävän kunnan kuin kaikkien paikkakunnalla toimivien ihmisten parissa työtä tekevien yhteisöjen kanssa. Seurakunta ei ole vain rakennuksia ja viranhaltijoita, vaan se on kaikkien jäsentensä muodostama yhteisö, jolloin sillä on oma huomattava merkityksensä tyrnäväläisten hyvinvoinnissa.

Vuoden 2020 aikana koropandemia haastoi kaikkia kunnan toimijoita. Seurakunta vastasi koronan tuomiin haasteisiin mukauttamalla toimintaa annettujen viranomaisohjeiden mukaisesti, kuitenkin niin, että seurakunnan perustehtävää voitiin toteuttaa poikkeusoloissa. Erityisesti poikkeusoloissa korostuivat diakoninen avustustyö sekä jumalanpalveluselämä. Poikkeusolojen nettilähetykset kokosivat huomattavasti ihmisiä jumalanpalvelusten äärelle. Koronan myötä tapahtunut ”digiloikka” muutti kirkon toimintakulttuuria todennäköisesti pysyvällä tavalla.

Hyvinvoinnin edistäminen yhdistyksissä

Yhdistyksillä on merkittävä rooli kunnan elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjinä. Vuoden 2019 lopussa päätettiin, että Tyrnävän kunta lähtee työstämään yhteistyössä kunnan ja yhdistysten kanssa yhteistyöasiakirjaa, jossa luodaan selkeät pelisäännöt ja ohjeet mm. järjestöavustuksille ja tilojen käytölle. Tarve yhteistyöasiakirjan laatimiselle heräsi, kun yhdistykset kokoontuivat kunnan ja Pohjois-Pohjanmaan järjestö rakenne -hankkeen kutsumana koolle syksyllä 2018 ja yhteistyön eri muotoja työstettiin työpajoissa yhdistystoimijoiden kanssa. Tyrnävän asiakirjan laadinnassa ovat olleet mukana sekä kunnan virkamiehet, erityisesti kunnan järjestöyhdyshenkilö, Tyrnävän kunnassa toimiva vapaaehtoinen yhdistysagentti, paikalliset yhdistykset sekä Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen hallinnoima Pohjois-Pohjanmaan järjestö rakenne -hanke.

Tyrnävällä toimii Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan (24.2.2020) 80 rekisteröityä yhdistystä. Yhdistykset toimivat kunnan kumppanina ja ovat tärkeä osa kunnan hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen työtä. Yhdistykset järjestävät kuntalaisille mm. kerho- ja vertaistoimintaa, liikuntapalveluja, kulttuuritoimintaa, tapahtumia ja tilaisuuksia ja tukevat näin kunnan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Lisäksi kunnassa toimii elinkeinoelämän, alkutuotannon ja yleisen turvallisuuden edistämiseen keskittyviä yhdistyksiä, esim. Tyrnävän yrittäjät, maatalouteen liittyvät yhdistykset sekä Vapepa ja SPR. Alla on kuvattuna muutamien yhdistysten toimintaa vuosilta 2019 - 2020.

Tyrnävän 4H-yhdistys

Tyrnävän 4H-yhdistys ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton yhdistys, jonka toiminnan perustana ovat järjestön kansainväliset arvot Head (Harkinta), Hands (Harjaannus), Heart (Hyvys) ja Health (Hyvinvointi) sekä Tekemällä oppimisen menetelmä, joka perustuu kasvatustutkija John Deweyn ajatuksiin. 4H:n kasvatustehtävän tavoitteena on, että lapset ja nuoret saavat tehdä ja oppia aitoja asioita, aidoissa ympäristöissä itse toimien. Arjen nuorisotyötä ohjaavia tekijöitä ovat vahva pyrkimys vahvistaa nuorten omatoimisuutta, yritteliäisyyttä ja käytännön taitojen hallintaa, halu tukea nuorten terveitä elämäntapoja ja kestävä kehityksen kunnioittamista sekä kansainvälistymistä. Kaikki toiminta tähtää nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevaan toimintaan, jonka avulla edistetään lasten ja nuorten elämänhallintaa sekä estetään syrjäytymistä.

4H rakentaa mahdollisuuksia eri kulttuureista tulevien lasten ja nuorten kohtaamiselle ja vuorovaikutukselle Suomessa sekä myös kansainvälisesti. Tästä esimerkkinä ovat kansainväliset leirit ja vaihto-oppilastoiminta. Kasvatustehtävää toteutetaan Kolme askelta työelämään ja Tekoja lähellä ja kaukana -toimintamallin mukaisesti.

Kolme askelta työelämään

Toiminnan perustana oleva Kolme askelta työelämään toimintamalli elää mukana arjessa. Ensimmäisen askeleen harrastekerhot, leiritoiminta, kilpailut ja kouluyhteistyö ovat niitä ryhmätoiminnan muotoja, joissa opitaan käytännön taitoja. Toisella askeleella yli 13-vuotiaat voivat osallistua opintopisteytettyihin kerhonojauks- ja työelämätaidokoulutuksiin, lisäksi tarjotaan erilaisia harrastekursseja. Kolmas askel on työllistymisen askel.

Vuonna 2019 4H-kerhoja toimi kaikkiaan 35, joihin osallistui noin 200 lasta viikoittain. Kerhonojauksina toimi 48 nuorta ja kolme aikuista vapaaehtoista. Leirejä järjestettiin 6, kilpailuja 13 ja kursseja 9. Kerhotoiminnan lisäksi työpalveluun ja kesätöihin työllistyi 15 nuorta. Palkkoja ja palkkioita maksettiin nuorille noin 13 800 euroa. 4H-yrityksiä toimi 26. 4H-yritystoiminta tuotti nuorille yhteensä yli 11 000 euron tulot vuoden 2019 aikana. Lisäksi 4H:n kautta mahdollistui tulonhankinta kaikenikäisille puolukan, pihlajanmarjan, kihokin ja kuusenkerkän oston avulla.

Koronapandemia vaikutti myös 4H:n toimintaan. Kerho- ja kurssitoimintaa toteutettiin etätoimintana keväällä 2020. Kesäajan toiminnot kyettiin kuitenkin toteuttamaan suunnitellusti erityistä varovaisuutta noudattaen. Kesäaikoina kestävä elämäntapaa tukevaa toimintaa yhdistys toteuttaa myös Reilu Teko -sääkeräyksen avulla. Suomessa kerättiin syksyyn 2019 mennessä 4H-yhdistysten, 4H-liiton ja Yaran koordinoimassa keräyksessä 673 000 kiloa muovia. Kerätty lannoite- ja siemensäkkimäärä on noin 70 % kaikesta kierrossa olevasta materiaalista. Myös metallinkeräystä on järjestetty vuosittain.

4H tuotti vuoden aikana useita erilaisia liikunta- ja kulttuuritapahtumia muun muassa TOP-sähly - ja jääkiekkoturnauksen sekä yrittäjyyskilpailu Leijonan Luolan yhteistyötahojen kanssa. 4H:n vahvana pyrkimyksenä on toimia jatkossakin laajalla rintamalla tavoitteena lisätä alueen osallisuutta tarjoamalla toivottuja palveluita mahdollisuuksien mukaan, osaamista koulutusten, kurssien ja työllistymisen kautta, elinvoimaa 4H-yrittäjyydellä ja elinympäristön tukemista tarjoamalla monipuolista harrastustoimintaa.

Partiolippukunta Mustavarikset ry

Partiolippukunta Mustavarikset on toiminut aktiivisesti. Viikoittaista ryhmätoimintaa on pääasiassa sudenpentu- ja seikkailijaikäisille. Mutta paljon on järjestetty myös avointa koko perheelle suunnattua toimintaa mm. yhteiset aloitus ja päätöstulet, johon on kutsuttu mukaan myös ei partiolaisia tutustumaan toimintaan. Ryhmät ovat tehneet useampia retkiä partiokämpälle ängeslevän - ylipäähän. Marraskuussa järjestettiin koko perheen kummajaiset partiokämpällä sekä osallistuttiin koko kunnan yhteiseen joulunavaus tapahtumaan, jossa oli kulkue sekä partiolaiset yhdessä yrittäjä yhdistyksen kanssa tarjosi riisipuuron.

Vaellusretkiä tehty muutamia, pienemmät Markkuun maastoon ja isommat Ukkohallan. Puolangalla oltiin lokakuussa myös perinteisellä kalastusreissulla.

Joulukuussa 9.12 koristeltiin yhteisöllinen joulukuusi sekä vietettiin pikkujouluja meijerialueella.

Korona sekoitti vuoden 2020 partion, mutta pari retkeä on jo keretty tehdä ennen sekä jälkeen rajoitustoimenpiteiden. Korona aikana ryhmät tekivät joitakin suorituksia etänä, jossa haastettiin mm partioperheet tutkimaan kevään luontoa & lintuja.

Temmeksen kyläyhdistys

Vuosi 2019 oli Temmeksen kyläyhdistykselle aktiivinen toiminnan ja tapahtumien vuosi. Syyskausi alkoi osallistumisella Tyrnävän pottumarkkinoille 28.9. liikenteenohjaukseen.

Temmeksen joulumarkkinat järjestettiin 23.11. Paikalle tuli runsaasti myyjä ja kyläläisiä kävi ostoksilla hyvin. Myös useat temmesläiset yhdistykset osallistuivat omilla osastoillaan joulumarkkinoille. Kyläyhdistyksen lanseeraamat Temmes-Väinölä -tuotteet: vuosikalenteri, joulukortit, kassit, lippalakit sekä t-paidat tekivät kaupansa joulupukin konttiin. Myyjät ja ostajat olivat tyytyväisiä. Tapahtuma järjestettiin Temmeksen liikuntahallilla.

Vuoden viimeinen rutistus alkoi osallistumisella Tyrnävän joulumarkkinoille heti joulukuun alussa. Riisipuuron keitto ja sen tarjoilu olivat yhdistyksen vastuulla. Kolme isoa kattilallista puuroa lusikoi lautasilleen joulumarkkinoilla kävijät.

6.12. yhdistys järjesti Tyrnävän kunnan kanssa yhteisen itsenäisyyspäivänjuhlan. Kynttiläkulkue lähti Väinölästä Temmeksen kirkkoon. Kulkueessa oli kaksi suomenhevosta ratsastajineen ja reserviläisiä marssi Väinölästä kirkkoon. Kulkue oli vaikuttava ja sai paljon kiitosta osallistujilta. Kaikkiaan 30 osallistujaa marssi kirkolle valaistua kujaa pitkin. Ohjelma liikuntahallilla oli monipuolinen ja sai paljon huomiota osakseen niin Sibeliuksen Finlandian tahdittaman balettianssiesityksen kuin myös salin koristelun osalta.

Lucian päivänä 13.12. kyläyhdistys koristeli oman joulukuusen Tyrnävän meijerialueella. Koristelijat lauloivat Santa Lucian ja Temmeksen oma joulupukki ja Lucia-neito avustajineen lähtivät hyväntekeväisyyskierrokselle jakaen suklaata ja laulattaen joululauluja tyrnäväläisissä hoivakodeissa.

Tammikuussa 2020 alkoivat maanantaitapaamiset. Suunnittelimme kuluva vuotta ja vuosikelloa, sekä Väinölän kunnostamista eteenpäin. Pandemia Covid-19 tuli muuttamaan kyläyhdistyksenkin toimintatapoja ja vuosikellon suunnitelmia. Yhdistyksen vuosikokous ja maanantaitapaamiset siirtyivät koronan vuoksi. Temmeltävä Temmes lasten vapputapahtuma 1.5. peruuntui, samoin äitienpäivälounas 10.5. ja Martin markkinoiden Vintage -tapahtuma 23.5. Harmittavinta lasten kannalta oli Temmeltävä Temmes -tapahtuman peruuntuminen. Sitä olivat etenkin lapsiperheet toivoneet.

Toukokuussa kyläyhdistys osallistui kylän siivoustalkoisiin ja lahjoitti Temmeksen eskarilaisille pyöräilykypärät turvaksi tulevalle koulutiele.

Rohkeasti Temmeksen kyläyhdistys päätti osallistua virtuaalisesti valtakunnalliseen Avoimet kylät -tapahtumaan. Kylällä otettiin tyytyväisinä vastaan uusi tapa esitellä Temmestä. Esittelyvideota on ladattu yli 800 kertaa. Video on Temmeksen kyläyhdistyksen facebook-sivuilla katsottavissa edelleen facebook.com/TemmeksenKyla.

Siltojen Temmes -tapahtuma järjestettiin 5.7. nyt jo viidennen kerran. Koronan vuoksi rajoitettu osallistujamäärä oli 25. Väinölä oli päätepusäkinä ja siellä nautittiin vohvelikahvit. Osallistujat olivat tyytyväisiä, että tapahtuma järjestettiin näin poikkeuksellisenakin aikana. Mukana oli neljä pyöräilijää, jotka ovat osallistuneet kaikkiin Siltojen Temmes -pyöräilyihin. Teemat ovat vaihdelleet vuosittain. Tänä vuonna pelkästään pyöräiltiin ja ihailtiin vuolaana virtaavaa Temmes-jokea. Temmes -päivät, jotka keräävät ympäri Suomen asuvia temmesläisiä, jäivät heinäkuussa väliin koronan takia.

Temmeksen kyläyhdistys keskittyi elokuun aikana tekemään aloitteita ja antamaan lausuntoja tiedotusvälineille Temmeksen kylän palveluiden ja hyvinvoinnin sekä kulttuuriperinnön säilymisestä Temmeksellä sekä lasten ja nuorten oikeuksien puolustamiseen.

Useat tapahtumat, jotka olisivat olleet kyläyhdistykselle tärkeitä paitsi varainhankinnan myös yhteisöllisyyden kannalta, peruuntuivat. Korona tuo edelleenkin haasteita yhdistyksen toimintaan ja Väinölän käyttöönottoon. Katse on kuitenkin eteenpäin ja kylätalo Väinölän valmistumiseen ja tuleviin avajaisiin.

Kirkonkylän kylätoimikunta

Kirkonkylän kylätoimikunta järjesti syksyllä ja alkutalvesta matalan kynnyksen toimintaa kaiken ikäisille -erityisesti ikäihmisille.

Syksyllä järjestettiin Sekralla kuntosalijumpaa joka toinen viikko. Kerran viikossa kokoontumisia ja yhdessä tekemistä järjestettiin vanhassa pappilassa (askartelua ja leivontaa). Myös uimahallireissuja sekä teatteriretkiä tehtiin. Kauneimpia joululauluja laulettiin kotiseututalolla, jonne saavuttiin kynttiläkulkueena meijerialueelta.

Kylätoimikunta piti myös keuhonhuoltotuokioita yhdessä kunnan kanssa kirjaston kivipirtillä. Asiointiapua (kauppa/apteekkiapu) tarjottiin ikäihmisille, joka oli erittäin tärkeää koronaepidemian aikana.

Tyrnävän palloseura

Tyrnävän palloseuran toiminta-ajatuksena on tarjota lapsille ja nuorille matalan kynnyksen liikunnallista harrastustoimintaa. Tällä hetkellä lapsia ja nuoria on harrastustoiminnassa mukana noin 150. Kaikki saavat harjoitella ja pelata tavoitteidensa mukaisessa ryhmässä sekä harrastaa tai tavoitella pelaajauraa osaavien valmentajien johdatussa.

Tyrnävän palloseuran harjoitukset ja peluutus perustuvat avoimuuteen, rehellisyyteen ja tasapuolisuuteen. Kaikessa toiminnassa pyritään kehittämään seurana kasvun vaatimalla tavalla. Toiminta on tavoitteellista ja laadukasta. Taitoja kehitetään koulutuksilla ja verkostoitumalla.

Seura kannustaa lapsia ja nuoria kokeilemaan ja harrastamaan myös lajeja, joita seura ei itse tarjoa. Joukkueiden harjoituksissa harjoitellaan monipuolisesti ja mahdollisuuksien mukaan tutustutaan myös muihin lajeihin.

Tyrnävän palloseura ohjaa lapsia ja nuoria suvaitsevaisuuteen sekä kannustamaan toinen toisiaan. Ihmisiä arvostetaan yksilöinä ja hyväksytään kaikki sellaisina kuin he ovat. Jokainen saa harrastaa omalla tasollaan. Urheilullisten tavoitteiden lisäksi seura opettaa lapsille ja nuorille terveitä elämäntapoja, sosiaalisia vuorovaikutustaitoja ja hyvää käytöstä.

Markkuun kyläyhdistys

Markkuun kyläyhdistys toimii Markkuun entisessä koulukiinteistössä, joka mahdollistaa monipuolisen, yhteisöllisen ja sekä fyysistä että henkistä hyvinvointia edistävän toiminnan tarjoamisen niin kyläläisille kuin laajemminkin. Vuodesta 2013 alkaen kyläyhdistys on järjestänyt koulukiinteistöllä lasten ja nuorten kerhotoimintaa Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston avustuksella. Lukuvuoden 2018-2019 aikana järjestettiin viikoittain liikuntakerhoa sekä monitoimikerhoa. Osallistujille maksuton kerhotoiminta mahdollistaa kaikille kylän lapsille ohjatun harrastustoiminnan, johon suurella osalla lapsista on mahdollista kulkea kävellen tai pyörällä.

Markkuun kyläyhdistys käynnisti syksyllä 2018 viikoittaiset lapsiperheille suunnatut perheporinat sekä kaikille avoimet keuhonhuoltotunnit. Hyvinvointia tukevaa toimintaa ovat myös kyläyhdistyksen ja Pop Up Yoga Oulun yhteistyönä keväällä ja alkukesällä 2019 Markkuun koululla toteuttamat kolme matalan kynnyksen joogailtaa. Markkuu on järjestänyt myös erilaisia näyttelyitä kuten luontokuvien maksuttoman näyttelyn.

Kyläyhdistyksen toteuttamassa Mahdollisuuksien Markkuu -investointihankkeessa parannetaan harrastus- ja liikuntamahdollisuuksia kunnostamalla ja kehittämällä Markkuun luontopolkua sekä ampumaradan uimapaikkaa ja sen ympäristöä. Sekä luontopolulla että uimapaikalla on vuosittain satoja käyttäjiä Tyrnävältä ja laajemminkin Oulun seudulta. Uimapaikan kehittämisestä on laadittu suunnitelma yhteistyössä kunnan kanssa.

Keväällä 2019 luontopolun alkuosalle, Tyrnävän kunnan kiinteistölle, toteutettiin yhteistyössä Lions Club Tyrnävän kanssa kaksi tasapainoa kehittävää toiminnallista pistettä. Koulukiinteistön kehittämistä kuntalaisten hyvinvointia tukevaan toimintaan on suunniteltu yhteistyössä kunnan kanssa. Kiinteistölle on ideoitu myös esteetöntä tulipaikkaa koulun piha-alueelle, esteetöntä, lyhyttä luontopolkua koulun takametsään sekä jokitörmään rakennettavia kuntoportaita. Nämä kaikki toimenpiteet toteutuessaan olisivat kaikkien kuntalaisten käytössä ja edistäisivät merkittävästi kuntalaisten hyvinvointia.

Hyvinvointia hanketyöstä

Digitukiverkosto

Yhteistyö Pohjois-Pohjanmaan Digituki -hankkeen kanssa jatkuu. Hankkeen tavoitteena on kehittää kuntalaisten digitukea Pohjois-Pohjanmaan kunnissa. Se opastaa kuntalaisia muun muassa verkkoasioinnissa ja älylaitteiden käytössä. Pohjois-Pohjanmaa on yksi viidestä kansallisesta pilotointialueesta, jossa toimeenpannaan valtionvarainministeriön digituen mallin mukaista toimintaa. Pohjois-Pohjanmaan digitukiverkoston toimijoita ovat kuntien ja valtion viranomaiset, järjestöt ja vapaaehtoiset toimijat ja oppilaitokset sekä yritykset, kuten pankit tai kaupat. Digituen tarjoaminen osana kunnan palveluita kirjataan myös Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimukseen. Tyrnävän kunta oli mukana digitukiviikolla ja kunnan

verkkosivuille on tehty oma digitukiosio, josta löytyy kunnan tarjoama digituki sekä verkostojen tarjoamat koulutukset.

Talous- ja velkaneuvonta -hanke *Apua asumiseen 2.12.2020 - 31.12.2020*

Tausta

Vuoden 2019 loppupuolella kunnan sosiaalityöntekijälle tuli normaalista poikkeava määrä asunnottomuusilmoituksia, asuntosihteerimme huolestui kunnan vuokra-asunnoissa asuvien vuokralaisten vuokravelkojen määrän kasvusta ja työ- ja elinkeinosuunnittelija mietti keinoja auttaa työttömiä ja aikuissosiaalityön asiakkaita, joilla ei ollut motivaatiota lähteä töihin ulosmitattavien velkojen vuoksi. Niinpä kolme eri alan asiantuntijaa lähti miettimään, millä keinoin asiakkaiden taloudellista tilannetta voidaan parantaa sekä häättöjä estää, miten saamme lisättyä asiakastyötä tekevien työntekijöiden sekä yksityisten vuokranantajien tietämystä talous- ja velkaongelmien monimuotoisista ilmiöistä ja miten juurrutamme talous- ja velkaneuvonnan osaksi Tyrnävän kunnan palvelukokonaisuutta. ASTA -hankekokonaisuus avasi väylän kehittää kunnan toimintamalleja yhdessä sidosryhmien kanssa niin, että tietoisuus paremmasta taloudenhallinnasta ja sen keinoista lisääntyy.

Kohderyhmä

Tyrnävän ollessa maan toiseksi lapsirikkain kunta, hankkeen kohderyhmää ovat etenkin lapsiperheet ja nuoret, mutta myös taloushuolien kanssa kamppailevat työttömät työnhakijat. Hankkeen edetessä kohderyhmäksi valikoituivat myös ikäihmiset, sillä heidän avun tarpeensa korostui kovaa vauhtia digitalisoituvassa yhteiskunnassa.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena ovat vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäiseminen, vuokra-asunnoissa asuvien talouden hallinnan ongelmista kärsivien asukkaiden vuokravelkojen sekä häättöjen väheneminen, asunnottomien auttaminen, luotto- ja vakuutuskelpoisuuden palauttaminen sekä kannustaminen muuttamaan pysyvämmiin talouden- ja elämänhallintaa. Hankkeen tavoitteena on myös Tyrnävän kunnan henkilöstön kouluttaminen niin, että pystymme antamaan asiakkaille yhtenäisesti ohjausta velka- ja talousasioissa kunnalta käsin sekä tarjoamaan henkilökohtaista tukea ja apua. Hankkeen aikana käynnistetään ja vakiinnutetaan asunto- ja sosiaalitoimen, asumisneuvonnan sekä ennaltaehkäisevän ja jalkautuvan talousneuvonnan yhteistyö ja verkostot sekä otetaan käyttöön takuusäätiön uusia välineitä. Yhteistyö etenkin vuokranantajien kanssa korostuu. Vuokranantajalla ei riitä ymmärrystä vuokran maksupäivässä joustamisesta, eikä vuokranantaja usein tunne toimeentulo- ja asumistukijärjestelmää, josta vuokralainen on täysin riippuvainen. Hanketyöntekijöiden tavoitteena on saada vuokranantaja ymmärtämään vuokralaisen elämää paremmin.

Hankkeen aikana rakennetaan ASTA-työkalupakki ja täydennetään vuokra-asukkaan talousneuvonnan keinovalikoimaa, jonka tekemisessä Tyrnävän kunta on mukana.

Hankkeen aikatauluja/pidettyjä koulutuksia

Osallistuminen ASTA:n talous- ja velkaneuvonnan koulutukseen Tyrnävällä 9.1.2020

Starttipäivä Tampereella 22.1

Osallistuminen muiden osahankkeiden kanssa skybetteille 4.2, 6.2 ja 10.2.2020

Osallistuminen oikeusaputoimiston koulutukseen Tyrnävällä 11.3.2020

Kehittämispäivät 23. - 24.3.2020

Osallistuminen Takuusäätiön talous- ja velkaneuvonnan koulutukseen (etänä) 21.4.2020

Talous- ja velkaongelmat -koulutuksen pitäminen nuorille kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille 20.5.2020 (etänä Discord sovelluksen kautta)

Yhteistyön käynnistyminen Valtakunnanvoudinviraston ennakoivan talousneuvonnan -hankkeen kanssa 20.5.2020

Kehittämispäivät 3.6

Vertaistervarit -hanke

Tyrnävän kunta on mukana Psoriasisliiton hallinnoimassa hyvinvointia ja terveyttä edistävässä Vertaistervarit hankkeessa 2020 - 2022. Hankkeessa on mukana

9 kuntaa/kaupunkia ja 10 yhdistystä.

Hankkeen tarkoituksena on mahdollistaa vertaistuki henkilöille, joilla on tuen tarve elintapamuutoksen tekemiseen tai ylläpitämiseen. He ovat työikäisiä tai juuri eläkkeelle siirtyneitä henkilöitä, jotka ovat mahdollisesti aikaisemmin saaneet elintapaohjausta tai osallistuneet ammattilaisten ohjaamiin ryhmiin ja tarvitsevat lisää tukea. Vertaistapaamisten pääteemoina ovat liikunta, ravitsemus, päihteet ja uni. Tavoitteena on, että osallistujat omien tavoitteidensa mukaisesti tekevät tai vahvistavat vähintään yhtä elintapamuutosta, heidän hyvinvointinsa ja terveytensä kohenee, osallisuuden kokemus vahvistuu sekä sosiaali- terveyspalvelujen tarve vähenee.

Hankkeessa vertaistuki ja ohjaus toteutuu koulutettujen vapaaehtoisten, vertaistervareiden, ohjaamissa ryhmissä hanketyöntekijöiden tuella.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

1. Tulevina vuosina iäkkäiden palveluita tarvitsevien määrää tulee kasvamaan huomattavasti ja etenkin kotihoidon tarve lisääntyy. Kansallinen tavoite on, että iäkkäät ihmiset voivat asua kotona mahdollisimman pitkään ja saada sinne tarvitsemansa palvelut. Tavoitteena on, että tuki- ja kotihoidon palvelut turvataan ja varmistetaan riittävä henkilömitoitus.

2. Yrittäjien tukeminen: kunta luo mahdollisuuksia elinvoiman ja elinkeinoelämän kehittämiselle.

3. Työ on yksi hyvinvoinnin kulmakivistä. Kuntakokeilun (1.1.2021 - 30.6.2023) tavoite on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille.

4. Lasten ja nuorten hyvinvointi: keinot yksinäisyyden torjumiseen ja terveellisen ravitsemuksen merkitys

- KiVa -tunnit 7. luokkalaisten, joissa keskitytään mm. ryhmäytymiseen, kiusaamisen taustoihin, tunnistamiseen ja puuttumiseen.
- 8. ja 9. luokkalaisten erityisenä painopistealueena yksinäisyyden torjuminen.
- Koti-Koulu yhteistyö / kotikoulu -foorumi
- Teemat ja kampanjat terveelliseen ravitsemukseen liittyen

5. Liikkuva kunta ja Lukeva kunta -ohjelmien jatkaminen. Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2021

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen- työryhmä 4-6 krt
- Perhekeskusmalli - toiminnan laajentaminen ja viestinnän kehittäminen
- Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen asiakastasolla.
- Meijerialueen kehittäminen hyvinvoinnin näkökulmasta - kulttuurista hyvinvointia ja kirjaston käytön monipuolistaminen
- Lukeva- ja liikkuva kunta -ohjelmien jatkaminen
- Koronaepidemian vaikutuksien tasaaminen kaikin mahdollisin toimenpitein

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

- Tyrnävän kunta on turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle.
- Lähipalvelut, sivistys ja hyvinvointi, turvallinen ja sujuva arki sekä elinympäristön kehittäminen ovat kunnan toiminnan keskiössä.
- Kunta toimii aktiivisesti yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja luo mahdollisuuksia elinkeinoelämän kehittämiseksi.
- Kuntalaisten kuuleminen ja osallistuminen on osa toimintaamme.
- Tyrnävän kunnan toimintatavoissa korostuu asiakas- ja asukaslähtöisyys sekä laaja hyvinvointinäkökulma.
- Yhteistyö yli hallinto- ja kuntarajojen.
- Kestävyys, sekä tehtävien valintojen ympäristöllisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten kokonaisvaltainen huomioiminen, on toiminnan lähtökohta.
- Kunnan toiminnassa korostuu yksilöllisyys ja yhdenvertaisuus.
- Päätöksenteko on vastuullista ja päätöksenteon vaikuttavuutta arvioidaan pitkällä tähtäimellä.

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2019-2022 käsitellään sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 13.10.2020, sosiaali- ja terveyslautakunnassa 14.10.2020, kunnanhallituksessa 2.11.2020 ja kunnan valtuustossa 9.11.2020

6 Hyvinvointisuunnitelma

Toimenpiteet ja seuranta

Hyvinvointia elinvoimasta ja osallisuudesta

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Vuorovaikutteinen viestintä	Viestintäsuunnitelma	Kuntaorganisaatio Järjestöt Sidosryhmät Alueelliset mediat	Palaute Medianäkyvyys	
Monialainen yhteistyö	Osallisuustyö / kunta ja järjestöt	Kuntaorganisaatio Järjestöt		Kunnan ja yhdistysten yhteistyöasiakirja, syksy 2020
	Kehittämishankkeet	Kuntaorganisaatio Kumppanikunnat Järjestöt	Asiakasmäärät Kehitetyt toimintamallit	Apua asumiseen (talous- ja velkaneuvonta) 2020, kunta hallinnoi Vertaistervarit (elintapaohjaus) 2020 - 2022, kunta yhteistyökumppanina Yhdistyksistä hyvinvointia (liikunta) 2020 - 2021, kunta yhteistyökumppanina
	Digituki	Kuntaorganisaatio Järjestöt		Pohjois-Pohjanmaan Digituki -hanke (10/2020 saakka) - kunnan tarjoama digituki näkyväksi - verkostojen tarjoama digikoulutus
	Työllisyyden kuntakokeilun valmistelu	Kuntaorganisaatio Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alue		suunnittelutyö 2020 käytännön asiakastyö 2021 - 2023

	Kotouttamissuunnitelma	Kuntaorganisaatio Kokemusasiantuntijat Järjestöt		voimassa 1.1.2021
	Koulutustason nostaminen	Nuorten tukeminen kouluttautumiseen: koulut, nuorisotyö, etsivä nuorisotyöntekijä, Tyrnävän Paja, oppilashuolto	Koulupudokkainen määrä Nuorisotyöttömyys	

Hyvinvointia vapaa-ajalla

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Terveelliset elintavat	1. Liikuntapalvelut, liikuntaneuvonta, liikuntapaikkojen ylläpito 2. Lähirooka, kevyen liikenteen väylien turvallisuus, puistoalueet 3. Elintapojen puheeksiotto terveyspalveluissa ja elintapaohjaus/terveyspalvelut 4. Tapahtumat ja kurssit 5. Vertaistervarit -hanke (liikunta, ravitseminen, päihitteet ja uni)	Urheilu- ja liikuntajärjestöt Kunta Sidosryhmät Yritykset Vapaaehtoiset vertaisohjaajat	Kuntalaisten terveys Paikallisten yritysten tuotteet ruokapalveluissa Liikenneonnettomuuksien määrä Osallistuminen järjestöjen ja seurojen tapahtumiin ja kursseille Liikuntapaikkojen käyttäjämäärät	
Viihtyisä ja turvallinen elinympäristö	Yhteisten tilojen ja hyvinvointia edistävien paikkojen rakentaminen ja ylläpito	Kuntaorganisaatio Yhdistykset Yritykset	Hankerahoitukset Yhteisölliset hankkeet (kunta ja kumppanuudet) Kuntalaisilta koottu palaute Tapaturmat Liikenneonnettomuudet	Tupostielle, Ahintien kohdalle, on valmistumassa uusi suojatie Liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteet: Pikkaralantien ja Murrontien risteysjärjestelyt syksy 2020 Tyrnävän yleisurheilukenttälueen saneeraus 2020 - 2021 Tupostien katuvalaistushanke syksy 2020 Kotimetsän leikkipuiston saneeraus suunnitteilla Katuvalaistuksen uusiminen vuosittain led valaisimiksi Puistoja ja yleisiä alueita hoidetaan laadittujen hoitoluokitusten mukaisesti Jokivarren raivauksia suoritetaan kunnan omistamilla maa- ja kaava-alueilla tarpeen mukaan Tyrnävän kuntakeskusalueella on hankesuunnitteluvaihees

				sa Vanhatie – Muhostien saneeraus. Hankkeella pyritään parantamaan keskusta-alueen liikenneturvallisuutta sekä viihtyisyyttä
Hyvinvoivat kuntalaiset	1. Lapset puheeksi- malli, perhetyö / neuvola-, varhaiskasvatus-, opetus- ja sosiaalitoimen henkilöstö 2. Vanhemmuuden tukeminen /kotikoulufoorumi, koulut ja varhaiskasvatusyksiköt, sosiaali- ja terveystoimi 3. Liikunta ja harrastusmahdollisuudet / järjestöt, kunnan liikuntatoimi, yritykset 4. Viihtyisät ja turvalliset elinympäristöt /kuntalaiset, ympäristötoimi, järjestöt 5. Osallisuus- ja yhteisötyö / järjestöt, kunnan kaikki osastot, kuntalaiset 6. Liikuntapaikkojen lisääminen: treeniportaat ja uimapaikkojen kehittäminen / kunta ja järjestö 7. Kulttuurikasvatus-suunnitelman päivittäminen	Kuntaorganisaatio Järjestöt Sidosryhmät Vapaa sivistystyö	Palaute Osallistujien määrä eri tapahtumissa Kävijämäärät kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluissa Uusien liikuntaryhmien määrä	Kotikoulufoorumin kokoontumiset ja luennot Torialueen kehittäminen /Tapahtumajärjestäminen torialueella Pappilan pihaalueen kehittäminen / puutarhan hoitaminen ja kesäkahvila. Kulttuurikasvatus-suunnitelma päivitetään vuoden 2020 aikana

Hyvinvointia koulutuksella

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Tulevaisuuden kunta - sivistyskunta	Toimiva kouluverkko ja terveelliset tilat Kuntalaisten mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen Hyvinvointityö suunnitelmalliseksi ja osaksi kunnan muuta toimintaa Nuorisovaltuusto, Vanhusneuvosto ja Vammaisneuvosto mukaan päätöksen tekoon ja osallisuustyöhön Kulttuuritoimikunta Ehkäisevän päihdetyön ryhmä LAPE -työryhmä HYTE -työryhmä	Kuntaorganisaatio ja toimikunnat Lukio (yhteistyössä Oulun kaupunki, Oamk ja SPK) Lakeuden kansalaisopisto Musiikkiopisto Järjestöt Yritykset Seurakunta	Palautteet Osallistuminen vapaan sivistystyön opintoihin Kuntalaisten terveys Uudet toimintamallit ja yhteistyöverkostot Nuorten sijoittuminen toisen asteen opintoihin	Perhekeskusmalli - toiminnan laajentaminen ja viestinnän kehittäminen Lape (Lapsi- ja perhepalveluiden) työryhmä jatkaa toimintaansa laajemmalla kokoonpanolla Tavoitteena, että kaikki 9.luokkalaiset sijoittuivat jatkoopiskouluun

--	--	--	--	--

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Hyvinvointikatsaus 2020 käsitellään sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 15.10.2020, sosiaali- ja terveyslautakunnassa 14.10.2020, kunnanhallituksessa 2.11.2020 ja kunnan valtuustossa 9.11.2020

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua: 09.11.2020

7 Suunnitelman laatijat

Hyvinvointikertomuksen ja -katsauksen laatimisesta vastaa Tyrnävällä sivistys- ja hyvinvointijohtaja yhdessä sosiaali- ja terveysjohtajan sekä työ- ja elinkeinosuunnittelijan kanssa. Valmisteluprosessissa on mukana kunnan Hyte- työryhmä (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen), jossa on kunnan viranhaltijoiden lisäksi edustajia sidosryhmistä ja luottamushenkilöistä. Hytetyöryhmässä on edustajat seurakunnasta, 4H- järjestöstä, Tyrnävän yrittäjistä ja Tyrnävän Rauhanyhdistyksestä. Ehkäisevän päihdetyön ryhmä, Lape- työryhmä, nuorisovaltuusto, vammais- ja vanhusneuvostot, arviointityöryhmä sekä oppilashuollon yhteisöllinen ryhmä ovat tuottaneet hyvinvointikertomukseen liittyvää aineistoa.

8 Suunnitelman hyväksyminen

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua: 09.11.2020